Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 18 (2306). 22 СЕШАНБА ЯНВАРЬ 1974 й.

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади. Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Эртага Тошкентда XX шаҳар партия конференцияси очилади

КОНФЕРЕНЦИЯ ДЕЛЕГАТЛАРИГА АЛАНГАЛИ САЛОМ!

«Фан-техника тараққиётини тезлаштириш ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини оширишнинг ҳал қилувчи шартидир».

(КПСС XXIV съезди Резолюциясидан).

Эртага Тошкент шаҳар партия комитетининг мажлислар залида XX шаҳар партия конференцияси ўз ишини бошлайди. Унинг делегатлари ҳисобот даврида пойтахт коммунистлари томонидан амалга оширилган ишларга якун ясайдилар, келажак учун аниқ вазифаларни белгилаб оладилар.

XIX партия конференциясидан буён орадан уч йил ўтди. Бу давр КПСС XXIV съезди тарихий қарорларини бажаришда совет халқларининг катта бунёдкорлик, зўр бериб қилинган меҳнат йиллари бўлди. Социалистик Ватанимизнинг қудратини мустаҳкамлашда, КПСС Программаларини амалга оширишда Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар. Иқтисодий ва маданий қурилишнинг ҳамма жабҳаларида коммунистлар авангардлик қилмоқдалар.

Газетанинг бугунги сонидаги материаллар КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш юзасидан шаҳар партия ташкилотлари нималар қилганлиги ва нималар қилаётганлиги ҳақида ҳикоя қилади.

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг пленуми

21 январь куни Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг XIV пленуми ўз ишини бошлади. Пленум кун тартибида: «КПСС Марказий Комитети 1973 йил декабрь Пленумининг якунлари ва республика ишлаб чиқарувчи кучларини ривожлантиришни янада жадаллаштириш соҳасида Ўзбекистон партия ташкилотининг вазифалари» деган масала бор.

Шу масала юзасидан пленумда КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. РАШИДОВ доклад қилди.

Пленум ишининг биринчи кунида докладни муҳокама қилишда Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. М. Мусахонов, Қорақалпоғистон область партия комитетининг иккинчи секретари В. А. Новицкий, Андижон область партия комитетининг биринчи секретари Б. Раҳимов, Ўзбекистон ССР пахта тозалаш саноати министри В. У. Усмонов, Қашқадарё область партия комитетининг биринчи секретари Р. Ғойипов, Самарқанд область партия комитетининг иккинчи секретари В. П. Куксенко, Сирдарё район партия комитетининг биринчи секретари М. Каримов, Фарғона область партия комитетининг биринчи секретари Ф. Ш. Шамсиддинов, «Ташсельмаш» заводининг расточник-токари Б. В. Ефремов, Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министри Х. М. Носиров, Сурхандарё область партия комитетининг биринчи секретари Н. М. Муродов, Хоразм область партия комитетининг биринчи секретари М. Худойберганов, Жиззах областидаги 1-«Ғаллаорол» совхозининг директори В. Е. Васильков, Самарқанд шойи тўқиш фабрикасининг тўқувчиси Г. К. Вихляева, Андижон область Пахтаобод районидаги Энгельс номли колхоз раиси М. Қодирова ўртоқлар қатнашдилар.

Коммунистлар — авангард

А. ХУЖАЕВ,
Ўзбекистон КП Тошкент шаҳар комитетининг биринчи секретари.

Владимир Ильич Ленин коллективда партия аъзоларининг роли ҳақида гапирганда, ўзни авангард, илғор отряд санашнинг ўзи ҳали камлик қилади, шундай ҳаракат қилмоқ лозимки, барча қолган отрядлар бизнинг олға қараб дадил одим ташлаётганлигимизни кўришлари ва буни тан олишлари лозим, деб таъкидлаб ўтган эди.

Агар пойтахт коммунистларининг умумий ишимизга қўшаётган улушларини мана шу позициядан туриб баҳолайдиган бўлсак, у вақтда қуйидаги яхлит хулосага келиш мумкин: уларнинг катта кўпчилиги Ленин партияси аъзоси деган юксак номни шараф билан оқлаб келмоқда. Ҳар бир янгиликнинг, юксалишнинг ташаббускори бўлиш, ижтимоий бурчни бажаришда намуна кўрсатиш, жамоат манфаатларини шахсий манфаатлардан юқори қўйиш — партия Уставидаги мана шу талаблар партия сафига кирган дастлабки кунларидан бошлаб улар учун ягона ва шак-шубҳасиз қонун-қоида бўлиб қолган.

Коллектив фаолиятида коммунистларнинг авангардлик роли айниқса, партия XXIV съезди қарорларини амалга ошириш, беш йиллик топшириқларини муддатидан олдин бажариш учун бошланган курашда яққол намоён бўлиб турибди.

Чунончи, «Ташсельмаш» заводи токари, партия XXIV съезди делегати Б. Ефремов «Меҳнат унумдорлиги бўйича беш йилликни 3,5 йилда бажарамиз!» деган ташаббус ташкилотчиларидан бири бўлди. Коммунист кўрсатган шахсий ибрат юзлаб ишчиларни бу йўлга даъват этди. Ташаббус эгасининг ўзи эса, беш йиллик топшириқларини 1 Май байрами арафасида бажаришга азму-қарор қилди. СССР Олий Совети Президиумининг Фармонига кўра 1973 йил планларини ҳамда қабул қилган социалистик мажбуриятларини бажариш ва ошириб бажаришда эришган юксак муваффақиятлари учун Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети аъзолигига кандидат Б. Ефремовга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони юксак унвони берилди.

Шаҳар саноат корхоналари коллективлари ўртасида авиация заводи фрезерчиси А. Девятова, «Ташсельмаш» заводи слесари М. Мўйдинов, тўқимачилик комбинати тўқувчилари Л. Казанцева ва Е. Губиналарнинг ватанпарварлик ташаббуслари кенг қулоч ёйди.

Шу нарса характерлики, беш йилликнинг ҳал қилувчи йилида уларнинг кўпчилиги Совет Иттифоқидаги бошқа шаҳарларда меҳнат қилаётган ўз ҳамкасбларини мусобақа боғлашга даъват этди. Бу ўзаро мусобақалашув белгиланган марраларга тезроқ етиб олишда кўмак бераётир. Мусобақа қатнашчиларининг ўз олдига қўйган мақсади битта. У ҳам бўлса, кам маблағ сарф этиб, янада кўп ва яхши сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришдир.

Бунга, шу кунларда Тошкентдаги 500 дан зиёд ишлаб чиқариш пешқадами ўнинчи беш йиллик ҳисобида меҳнат қилаётганликларини ҳам қўшиб қўйиш жоиздир.

Пойтахт қурувчилари ҳамда монтажчилари ўртасидаги социалистик мусобақада Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳ. Қорабоев, Т. Самиғов ва бошқалар етакчилик қилаётган бригадалар олдинда бораётир. Дарвоқе, Т. Самиғов бошчилик қилаётган бригада Тошкентда энг биринчилар қатори Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Н. Злобин методи асосида ишлашга ўтди. Юксак меҳнат интизоми, ишни оқилона ташкил этиш, механизмлардан самарали фойдаланиш натижасида бу коллектив планни 140—150 процент қилиб адо этаётир, қурилиш-монтаж ишлари сифатини муттасил яхшилаб бораётир, уларнинг таннархини камайтиришга эришаётир.

Тошкент тепловоз депоси машинистларининг авариясиз ишлаш, оғир юкли поездларни бошқариш ҳамда ёнилғини иқтисод қилишга даъват этувчи ташаббуси транспорт коллективлари ўртасида қизғин қўллаб-қувватланди. Беш йилликнинг ўтган уч йили ичида тепловоз депоси машинистлари иқтисод қилган ёнилғи миқдори бутун депонинг ярим ой давомида узлуксиз ишлашига етади. Бу ҳаракатнинг олдинги сафларида коммунистлардан П. Рўзиев, Ю. Межегурский, А. Матвеев ва бошқаларни кўриш мумкин.

Шаҳар коллективлари ўртасида шахсий ижодий планлар асосида мусобақалашиш, касблар бўйича энг яхши ишчи номини олиш учун конкурслар ўтказиш, бригада, цех, турдош корхоналараро ўзаро шартномалашиб мажбуриятлар қабул қилиш ва шу каби ташаббуслар борган сари кенг қулоч ёймоқда. Мусобақа қатнашчилари сони анчагина кўпайди. Бугунги кунда у 2300 га яқин меҳнат коллективларини қамраб олган. Бу коллективлар юз минглаб ишчи ва хизматчиларни ўз ичига олади. 237 мингдан зиёд киши коммунистик меҳнат учун ҳаракатда иштирок этмоқда.

Шаҳар корхоналарида коллективлар қабул қилаётган муқобил планлар ҳам борган сари кенг қулоч ёзаётир. Бу планларда давлат топшириқлари билан меҳнат кишилари шахсий ташаббуси бир-бирига жипслашиб кетган. Муқобил деганимиз — бу, янада юксак натижа, янада қатъият билан ишлаш демакдир. Муқобил план ижодий изланишни, ишга новаторларча ёндошишни талаб этади. Муваффақиятларни таъминлашда партия ташкилотлари, коммунистлар янада юксак онглилик, ижодий ташаббус намуналарини кўрсатаётирлар.

«Миконд», «Ташсельмаш», трактор, «Ташкенткабель», кун-мўйна заводлари, тўқимачилик комбинати ва бошқа корхоналар коллективлари 1973 йил учун муқобил планлар қабул қилишганди. Муқобил план асосида маҳсулот ишлаб чиқаришни 22,3 процентга (пландаги 17,7 процент ўрнига) кўпайтиришни белгилаб олган «Миконд» завòди тажрибаси Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети томонидан маъқулланди.

Ўтган йилнинг октябрь ойида эса, Тошкент шаҳар партия комитети «Компрессор», «Ташхимсельмаш» заводлари, 3-тикув фабрикаси коллективларининг 1974 йил ҳамда Ўзбекистон ССР ва республика Компартиясининг 50 йиллиги шарафига муқобил планлар қабул қилиб, беш йилликнинг тўртинчи йилида ишлаб чиқариш ҳажмини кескин равишда ўстириш ва меҳнат унумдорлигининг оширишни таъминлашга қаратилган ташаббусларни маъқуллади.

Муқобил планларнинг, беш йиллик тўртинчи йили учун олинган социалистик мажбуриятлари муваффақиятли бажарилиши барча меҳнат коллективларидан, энг биринчи навбатда, коммунистлардан ўз фаолиятларида аниқлик ва ғуюшқоқликка эришишни, ишлаб чиқариш резервларидан янада тўлароқ фойдаланишни талаб этади.

Тажриба шуни кўрсатдики, бошланғич партия ташкилотлари юксак активлик, ишчанлик фаолияти кўрсатган, коллектив иши ва ташвишларига чуқур аралашган, бу коллективларда коммунистлар меҳнатга коммунистик муносабат намуналарини кўрсатаётган жойларда ишнинг муваффақияти ҳам таъминланмоқда.

(Давоми 2-бетда).

СУРАТДА: шаҳар партия конференцияси делегатларидан бир группаси (чапдан ўнгга): «Миконд» заводининг ўлчовчиси Ф. Муҳаммадхонова, «Союзхлопкомаш» бирлашмаси силлиқловчиси, П. Игумнов, «Миконд» заводи термисти Р. Букина, Ленин номли электрон-техника заводи ишчиси Н. Рожкова, тўқимачилик комбинатининг тўқувчиси Е. Губина ва ана шу комбинат йигирувчиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Б. Жўраева ўртоқлар.

М. Нуриддинов фотоси.

Доимо олдинги сафда

КОЛЛЕКТИВ ТАЯНЧИ

Баҳром ака тугмачани босиши билан 5000 тонналик улкан пресс гуриллаб ишга тушди. Унинг бутун диққат-эътибори прессга ўрнатилган пўлат тахтага қаратилган. Ниҳоят, тарақ этган товуш таъсирида атроф титраб кетди. Кесилган деталии мастер қиз шоша-пиша чизмадаги нусхасига солиштириб кўрар экан, юзига қувонч югурди.

— Ҳаммаси жойида, ниҳоят машинанинг бириктирувчи рамаси икки минутда тайёрланадиган бўлди. Деталнинг сифати ҳам аъло. Эндиликда бу ишни бир киши бемалол уддалаши билан, тўрт ишчи кучи тежаб қолиш имкони яратилди. Шунингдек, бир йил ичида корхонанинг 17 минг сўмдан зиёд маблағини тежаб қолиш мумкин бўлди.

Бу коммунист Баҳром Охунжоновнинг иш фаолиятидан бир лавҳа холос. Аслида «Ташхимсельмаш» заводида Баҳром ака Охунжонов каби юздан ортиқ коммунистлар ишлаб чиқаришда ўрнак кўрсатиб меҳнат қилишяпти. Улар ойлик топшириқларини муддатидан илгари бажариш, маҳсулот сифатини яхшилаш борасида коллективнинг олдинги сафида боришмоқда. Коммунистларнинг ижодкорлик ташаббуси билан коллектив аъзолари меҳнатда улкан муваффақиятларни қўлга киритмоқда. Корхона коллективи 1973 йил планини ўз вақтида бажариш билан, пландан ташқари 300 та «ОВХ—14» чанглагич-пуркагич машиналари ишлаб чиқаришга муяссар бўлди. Заводда беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш ташаббуси билан меҳнат қилаётган термист Тошпўлат Неъматов, тунукасоз Ўткир Деҳқонов ва йиғувчи-слесарь Владимир Кокорцев каби коммунистлар, вақтдан ўзиб меҳнат қилишяпти. Завод коммунистлари юбилей йилида зиммаларига олган мажбуриятларини шараф билан бажаришда коллективнинг асосий таянчи бўлишмоқда.

К. НИШОНОВ.

ЭЪТИҚОД

Чуст дўппили тўладан келган кишининг цехга кириб келиши кўпчиликни руҳлантириб юборди. Ҳатто цех бошлиғи Николай Денейко ҳам шу пайтда Тожибой аканинг маслаҳатига муҳтож бўлиб турган эди. Негадир, кейинги пайтда цехда қуйилаётган жиҳозлар тез-тез брак бўла бошлади. Бунинг устига қуювчиларнинг жиҳозларни сифатсизлигидан шикоят қилаётганлигини айтмайсизми. Тожибой аканинг меҳнат отпуски тугамасдан ишга чақиришганларининг боиси ҳам шунда эди.

Тожибой ака аввал қуйилган жиҳозларни кўздан кечириб чиқди. Тажрибали ишчига шунинг ўзи ҳам кифоя эди. Қуйилган жиҳозларнинг устки томони текис чиқмабди. Демак қолип учун тайёрланган қоришманинг технологик ҳолати бузилган. Тожибой ака шогирди Акрам Холбоев билан қоришмани қайтадан тайёрлаб чиқишди. Сўнг стерженчилар ишини диққат билан кузатиб турди. Стерженчилар ҳам бироз шошма-шошарликка йўл қўйишяпти экан.

Мана қуювчилар ишни бошлаб юборишди. 1400 градус ҳароратда эритилган чўянлар қолипларга қуйила бошлади. Печдан оқиб тушаётган чўяннинг ҳолатини Тожибой ака кузатиб турди. Токи, чўян белгиланган ҳароратдан паст бўлмасин. Бу ёғи энди қуювчиларнинг маҳоратига боғлиқ бўлиб қолди.

Ниҳоят қолиплар очилиб жиҳозлар олинмоқда. Цех бошлиғининг юзига ҳам табассум югурди. Тожибой ака ҳам ниҳоятда мамнун эди. У 8 йиллик меҳнат фаолияти давомида цехда маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш, унинг сифатини яхшилаш бўйича ўнга яқин рационализаторлик таклифини амалга оширди. У ҳатто меҳнат отпускаси вақтида ҳам ҳамкасбларининг оғирини енгил қилиш учун ошиқиб келди. Унинг орқасидан қараб қолишган ҳамкасблари Ҳусан Мақсудов ҳамда Володя Карповлар Тожибой аканинг меҳрибонлигидан ниҳоятда мамнун эдилар.

Санитария техника жиҳозлари заводида Тожибой ака Миржалилов каби ўз касбини қадрловчи коммунистлар жуда кўп. Улар ҳамкасбларининг оғирини енгил қилиб, қувончларига қувонч қўшиш ниятида меҳнат қилишмоқда.

• Тошкент — жаҳонга

БУЮРТМА ЎЗ ВАҚТИДА

Кубаликлар Ю. А. Гагарин номидаги Ленин орденли «Таштекстильмаш» заводи бош инженери Г. В. Жигалов номига тошкентлик мутахассислар хизматидан ғоят миннатдорлигини билдириб хат йўллабди.

Заводда ишлаб чиқарилаётган тўқимачилик машиналари иттифоқимиздагина эмас, балки дунёда ҳам шуҳрат қозонмоқда. Завод машинасозлари Покистон, Индонезия, Ливан, Греция ва Куба каби ўндан ортиқ чет мамлакатлар буюртмаларини вақтида бажариб, улар ҳурматига сазовор бўляпти.

Куба тўқимачилик комбинатларида 30 дан зиёд тўқув ва йигирув машиналарини ўрнатиб, ишга туширган бир группа завод ишчилари, куни кеча озодлик оролидан қайтиб келишди.

Завод коллективи бу йил Чехословакияга 200 дан ортиқ тўқимачилик машиналари тайёрлаб беради.

Бугун

ЧЕХОСЛОВАКИЯГА 60 ТА ТЎҚУВ МАШИНАСИ ЮБОРИЛДИ. ШУ БИЛАН БИР ВАҚТДА У ЕРГА ЗАВОД МАШИНАСОЗЛАРИДАН БИР ГРУППАСИ ЖЎНАБ КЕТДИЛАР. Февраль ойигача яна 72 та худди шундай машина жўнатилади.

Шу кунга қадар завод машинасозлари Бутуниттифоқ зарбдор қурилиши ҳисобланган Бухоро ип-газлама комбинати учун 120 та тўқув ва 16 та йигирув машиналари етказиб бердилар. Қардош Қирғизистон тўқимачилик комбинатида эса айни кунларда завод инженерлари 12 та йигирув машинасини монтаждан чиқармоқдалар.

Унумли меҳнат қилиб, Ўзбекистон ССР ва республика Компартиясининг 50 йиллигига муносиб совға тайёрлашга аҳд қилган «Таштекстильмаш» заводи ишчилари юбилей йилининг биринчи кварталида Олмаота, Донецк тўқимачиларига ҳам юздан ортиқ турли машиналар жўнатадилар.

Улуғ Ленин хотираси

21 январь — Владимир Ильич Ленин вафотининг 50 йиллиги кунида Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг раҳбарлари улуғ доҳий Мавзолейини зиёрат қилиб, гулчамбар қўйдилар. Гулчамбарнинг қизил лентасига шу сўзлар ёзилган: «Геният йўлбошчи ва устоз Владимир Ильич Ленинга. КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети».

Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, А. А. Гречко, В. В. Гришин, А. А. Громико, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, В. И. Долгих, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев ўртоқлар бир минут сукут сақлаб, Коммунистик партия ва Совет давлати асосчисининг порлоқ хотирасини ҳурматлаб эсга олдилар.

КПСС Марказий Ревизия комиссиясининг раиси Г. Ф. Сизов, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари В. Э. Димшиц, В. А. Кириллин, М. А. Лесечко, В. Н. Новиков, И. Т. Новиков, З. Н. Нуриев, Л. В. Смирнов, Н. А. Тихонов, СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг Раиси А. П. Шитиков ва СССР Олий Совети Миллатлар Советининг Раиси Е. С. Насриддинова, СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. П. Георгадзе ҳам В. И. Ленин Мавзолейини зиёрат қилдилар. (ТАСС).

ГУЛЧАМБАРЛАР ҚЎЙИЛДИ

Бундан ярим аср муқаддам инсониятнинг улуғ даҳоси, Коммунистик партия ва жаҳонда биринчи социалистик давлат асосчиси Владимир Ильич Ленининг қалби уришдан тўхтади. 21 январда Тошкентда пролетар революцияси йўлбошчиси номи билан аталган майдонда Ильич ҳайкалига гулчамбарлар қўйиш маросими ўтказилди.

Бу маросимда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва бюро аъзолигига кандидатлар, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари, область партия комитетларининг биринчи ва иккинчи секретарлари, область ижроия комитетларининг раислари ва республиканинг бошқа раҳбар ходимлари қатнашдилар.

Шу куни область марказларида, Ўзбекистоннинг бошқа шаҳар ва посёлкаларида В. И. Ленин ҳайкалларига гулчамбарлар қўйилди.

(ЎзТАГ).

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

▲ Кеча Смольнийда В. И. Ленининг Кабинет-музейи тантанали равишда очилди. Музейни очиш тантанасида Нева бўйидаги шаҳарнинг меҳнаткашлари вакиллари, партия ва совет раҳбар ходимлари қатнашдилар.

▲ Кеча Москвада икки кун давом этган «Ленининг таълимоти ва иши — ҳамиша барҳаёт» илмий-назарий конференцияси ўз ишини тамомлади.

▲ 19 январда Тошкент область партия комитетининг мажлислар залида беш йилликнинг учинчи ҳал қилувчи йили социалистик мусобақаси ғолиблари бўлган ишлаб чиқариш илғорларининг слёти бўлиб ўтди. Слётда КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига жавобан беш йилликнинг тўртинчи, аниқловчи йили учун янги оширилган мажбуриятлар қабул қилинди. 1974 йилги давлат планини 25 декабрда бажаришга қарор қилинди.

▲ «Совет Ўзбекистони» газетасида Андижон ва Фарғона область партия конференциялари ҳақидаги ҳисоботлар берилган.

КПСС XXIV СЪЕЗДИ

КОММУНИСТЛАР—АВАНГАРД

(Боши 1-бетда).

Партия аъзолари активлигининг тобора ошиб бораётганлиги қилинган ишлар нақадар самара бераётганлигининг ёрқин ифодасидир. Коммунистлар ҳисобот-сайлов йиғилишлари ҳамда конференцияларда партия ташкилотлари жанговарлигини янада ошириш, партия аъзолари активлиги ва ташаббускорлигини ўстириш, партия интизомини янада мустаҳкамлаш учун ўз иш фаолиятларини атрофлича таҳлил этиб чиқдилар.

Ҳисобот докладларини муҳокама этишда 15 мингдан зиёд киши қатнашди. Бу, йиғилишда иштирок этган ҳар бир тўртинчи коммунист партия сиёсати ҳамда ўз ташкилоти амалий фаолияти тўғрисида ўзининг фикрини баён қилди, деган гапдир. Ҳисобот-сайлов йиғилишлари таҳлили сўзга чиққан ҳар бир коммунист нутқи партия интизомини бундан кейин ҳам мустаҳкамлаб бориш, демократик централизмнинг ленинча принципларига янада қатъий риоя қилиш зарурлиги руҳи билан суғорилганлигини намойиш этди.

Хўжалик ва сиёсий вазифаларни бажаришда партия ташкилотлари ҳамда ҳамма коммунистларнинг ролини ошириш масаласи барча йиғилиш ва конференциялар диққат марказида турди. Унда мавжуд резервлардан тўла фойдаланиш, ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, меҳнат унумдорлигини ўстиришга эришиш, маҳсулот таннархини камайтириш ва унинг сифатини яхшилашни таъминлашга қаратилган қизғин мунозаралар олиб борилди.

Йиғилиш ва конференцияларда партия XXIV съезди ҳамда КПСС Марказий Комитетининг кейинги пленумлари қарорлари таъсири остида партия комитетларининг ташкилотчилик ҳамда сиёсий фаолияти анча яхшиланганлиги қайд этилди. Партия комитетлари фаолияти оқилона, ягона бир мақсадга қаратилиб олиб борилаётир, улар тобора ижодий характер касб этаётир. Кўпгина бошланғич ташкилотлар фаолияти масалаларни ҳал этишда илмий ва амалий ёндошганлик билан, ишчанлик билан характерланади. Бунинг натижасида, партия комитетларининг сиёсий раҳбар органи сифатидаги роли ва обрўси янада ошди, уларнинг оммага таъсири кучайди.

Беш йиллик топшириқларини муддатидан аввал бажариш учун социалистик мусобақани қизитар эканмиз, биз буни илмий-техника тараққиётини янада жадаллаштириш учун, фан ва техника ютуқларини ишлаб чиқаришга тадбиқ этиш учун кураш билан маҳкам боғлаб олиб бораяпмиз.

Шаҳар корхоналарида асосий ишлаб чиқариш фондларини кучайтириш ва янгилаш бўйича катта ишлар амалга оширилаётир, илмий-техникавий тадбир комплекслари ишлаб чиқилаётир. Беш йилликнинг ўтган даври мобайнида саноатда 70 цех ҳамда участка автоматлаштирилди ва комплекс механизациялаштирилди, 320 автоматлаштирилган ҳамда механизациялаштирилган поток линиялари, 185 автоматик агрегат, 2 мингдан зиёд технологик процесслар жорий қилинди. Бу борада «Ташкенткабель» «Ташхимсельмаш», электрон техника, «Компрессор», «Миконд», 9-темир-бетон буюмлари заводларида, тўқимачилик комбинати ва бошқа қатор корхоналарда улкан ишлар қилинди.

Ишлаб чиқариш ҳажми юксалиши жадал суръатлар билан бормоқда. Чунончи, саноат ишлаб чиқариши ўсишининг тўртдан уч қисми меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобида бўлди. Мана шуларнинг ҳаммаси ўнлаб коллективлар беш йиллик уч йили планларини бир ой ва ҳатто ундан ҳам олдин бажаришлари учун имконият яратди. Бу, ўз навбатида, беш йилликни тўла бажариш учун бундан кейинги курашда замин тайёрлади.

Социалистик ишлаб чиқариш ривожининг юксак суръатларини таъминлаш, унинг самарадорлигини ошириш, фан-техника тараққиёти ва меҳнат унумдорлигини ошириш суръатларини тезлаштириш ҳозирда ҳам шаҳар меҳнат коллективларининг асосий вазифаси бўлиб қолмоқда. Ана шу масалаларни ҳал этиш партия, касаба союз, комсомол ташкилотларининг, корхона раҳбарлари, инженер-техник ходимларининг кундалик иши ва биринчи навбатдаги ғамхўрлик вазифаси бўлиши лозим.

План топшириқлари ва социалистик мажбуриятларнинг муддатидан илгари бажарилиши учун оммавий социалистик мусобақа илгаригидек техника тараққиётини тезлаштириш ва меҳнат унумдорлигини оширишнинг қудратли омили бўлиб қолмоқда. Шундай экан, меҳнаткашларнинг ижодий ташаббусини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш ва ёйиш, уларнинг ҳаракатини резервларни топиш ва улардан фойдаланишга, ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишга йўналтириш, ҳар бир мусобақа қатнашчисининг юксак унумли меҳнат қилиши учун барча шароитларни яратиш ҳақида ғамхўрлик қилиш, ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторларининг тажрибаларини кенг ёйиш ва пропаганда қилиш партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг, хўжалик раҳбарларининг бурчи бўлиб қолади.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев республикамизга Халқлар дўстлиги ордени топшириш муносабати билан Тошкентда ўтказилган тантанали йиғилишда сўзлаган нутқида партия томонидан қўйилган вазифаларни бажаришни таъминлашнинг энг тўғри йўли бу—меҳнат, меҳнат ва яна меҳнат эканлигини, ўз қўллари билан бахтли ҳаёт барпо этаётган совет кишиларининг яхши ташкил этилган илҳомбахш меҳнати эканлигини таъкидлаб ўтган эди.

Беш йиллик ҳал қилувчи учинчи йили меҳнат вахтасини зафарли якунлаган саноат, транспорт ҳамда алоқа корхоналари ишчи коллективлари 1974 йилни янги ғалабалар билан нишонлашга, республика ва Ўзбекистон Компартияси ярим асрлик юбилейини муносиб кутиб олишга қатъий қарор қилдилар. Йиллик планни 24 декабрда бажариш, пландан ташқари 52 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш— тошкентликларнинг янги марраси ана шундай! Пойтахт меҳнаткашларининг КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига, КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Саноат, қурилиш ва транспорт ходимларининг 1974 йил халқ хўжалиги планларини муддатидан олдин бажаришда Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси тўғрисида»ги қарорига жавоби ана шундай.

Одатдагидек, бу курашда пойтахт корхона ва қурилишлари коммунистлари яна энг олдинги сафларда бормоқдалар, беш йиллик аниқловчи йили социалистик мусобақа байроғини баланд кўтармоқдалар.

«Удельстрой» трести 20-қурилиш бошқармасининг И. Григоргади бошлиқ интернациональ сувоқчилар бригадаси 17 қаватли «Ўзбекистон» меҳмонхонасида пардозлаш ишларини олиб бормоқда.

СУРАТДА: (чапдан ўнгга): И. Григоргади, В. Хомутовский, В. Кочкин, З. Нортоев, Н. Хайруллин, А. Ягудин, Б. Рогань ўртоқлар.

Ю. Бутусов фотоси.

Техника тараққиёти йўлида

ИЖОДИЙ ФИКР КИШИЛАРИ

«Ташсельмаш» заводи машинасозлари тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи 1973 йилидан мамнун бўлсалар арзийди. Ўзбекистон ва мамлакатнинг бошқа пахтакор республикалари заршунослари 6725 та пахта териш комбайни (план топшириғидан анча ортиқ), шу жумладан, 90 сантиметр қатор ораларидаги пахтани териб оладиган 1880 та агрегат олдилар.

Бугунги куннинг энг яхши, рельеф нусхасини оладиган қурилмали «ХН—3,6» (Ўзбекистон) машиналари шу йилдан конвейерда тайёрлана бошлайди. 1974 юбилей йилида республика пахтакорлари минглаб «ХН—3,6» машиналари оладилар. Бу нарса бешинчи миллионинчи «оқ олтин» териш маррасини эгаллаш имконини беради.

Шу йилнинг терим мавсумига қадар пахтакорларга ингичка толали пахта теришга мўлжалланган ва махсус қурилмага эга бўлган «14 ХВ—2, 4 А» маркали машинадан 500 таси, уруғлик пахтани танлаб терадиган 20 та агрегат, шу жумладан, «ХВБ—1,8» маркали 90 сантиметр қатор оралиғида ишлайдиган 10 та агрегат пахтакорларга жўнатилади.

«Ташсельмаш» заводида техника тараққиётини тезлаштиришга муҳим эътибор бериляпти. Корхона партия комитетига (секретари С. Тожиев) коммунистлар — ишчилар ва мутахассислар ўз фикр ва таклифлари билан келишади. Бу ерда бир қатор янгиликлар дунёга келади. Бу янгиликларнинг бажарилиши масаласи билан цехлар, завод бошқармаси бўлимлари, конструкторлар, таъминотчилар коллективлари шуғулланади.

Кунларнинг бирида заводнинг бош пайвандчиси, коммунист Владимир Убогович партия комитетига кириб келди. «Ташсельмаш»да пайвандлаш ишлари углекислотали газлар билан бажарилади. Хўш, газлар қай йўсиндан олиб келинади? Улар баллонларда (баллоннинг ўз оғирлиги 75 килограмм ва газнинг оғирлиги 25 килограмм) корхонадан бир неча километр узоқ жойдан олиб келинади. Углекислотали газ пайвандлашнинг сифатига ҳам таъсир кўрсатарди. Шунинг учун мавжуд аҳволни қатъийлик билан ўзгартириш керак эди. Партия комитетида бўлиб ўтган суҳбат кейинчалик дирекцияга кўчирилди, сўнг коммунист В. Убогович таклифи қабул қилинди. Газлар герметик цистерналарда олиб келинадиган бўлди. Газни баллонсиз олиб келиш усули меҳнат харажатларини жуда камайтирди ва у йилига 37 минг сўм иқтисодий фойда бера бошлади.

Мен «Ташсельмаш» заводининг қуюв цехи тўғрисида бир неча бор мақтов сўзларини эшитганман. Бу ерда кўпгина жараёнлар механизациялашган, автоматлаштирилган. Қуюв ишлаб чиқариши қиёфасининг ўзгаргани нинг ўзи партия ташкилотининг техника тараққиёти тўғрисида кўрсатаётган ғамхўрлиги ёрқин ифодасидир.

Мен заводнинг бош металлурги, коммунист Рубен Аракелов билан суҳбатлашдим. Бундан атиги 3 йил муқаддам у «Ташсельмаш» заводига ишга келган эди. У партия комитетининг бошқа аъзолари билан биргаликда цех ишини яхшилаш, уни техник жиҳатдан қайта жиҳозлаш ишларида кўпгина ишларни амалга оширди. Эндиликда, завод мутахассислари ва машинасозлик бўйича давлат лойиҳа-конструкторлик технология бюросининг мутахассислари кучи билан лойиҳалаштирилган, тайёрланган ва жорий этилган янги қуюв конвейери яхши ишлаяпти. У йилига қуйма қувватнинг 3 минг тоннага ошишини таъминлади.

— Кейинги йилларда қуюв цехида техника тараққиёти бўйича амалга оширилган барча ишларнинг ҳаммасини санаш қийин, — дейди корхона бош металлурги Р. Аракелов.

Рубен Данилович коммунистлар ҳақида —цех бошлиғи Геннадий Нагулин ҳақида. Н. Панкратов, Х. Дарвишев, И. Хўжаев сингари ишчилар ҳақида самимий ва мақтов гапларини айтди. Формовкачи Иван Бережной, слесарь-созловчи А. Вялов, қуюв цехининг катта технологи, партия ташкилотининг секретари Б. Островскийлар қуюв ишлаб чиқаришини механизациялаш борасида кўпгина ибратли ишларни амалга оширдилар.

...Одатда, конструкторлик бўлимида ҳар доим сокинлик ҳукм суради. Лекин ана шу сукунат замирида ихтирочилиги учун бир қатор авторлик гувоҳномалар эгаси бўлган мутахассисларнинг ижодий фикрлашлари яширингандир. Бош конструктор Александр Муравьев, унинг ўринбосари Василий Плющик, конструктор Лев Поносов пахта териш машиналари кўтариш аппаратининг механизми конструкциясини яхшилайдиган ихтироНИ яратдилар ва уни ишлаб чиқаришга жорий этдилар. Бу нарса машинанинг оғирлигини 60 килограммга камайтириш имконини берди.

Коммунист, шпинделлар цехининг бошлиғи Виктор Ситников ишлаб чиқаришнинг яхши ташкилотчиси, барча янгиликлар, илғор иш усулларини жорий этишни доим ўйлайдиган ғамхўр кишилардан биридир. У ва бошқа коммунистлар ҳамда партиясизлар шпинделларнинг қиррасини тез усулда фрезерлаш методини жорий этишда активлик кўрсатдилар. Бу метод машинасозлик бўйича давлат лойиҳа конструкторлик-технология бюроси ва бош технология бўлимининг биргаликда амалга оширган ишининг маҳсулидир. Ана шу метод туфайли пахта териш комбайнларининг унумдорлиги бир мунча ошди.

Ўзининг қадрдон корхонаси тўғрисида, техника тараққиётининг кундалик иш бўлиб қолиши тўғрисида, ўйлайдиган, янги-янги ташаббуслар, ихтироларга чорлаган кишилар— янгилик ошиқлари бўлган бундай кишилар заводда кўпчиликни ташкил этади. Техника тараққиёти учун курашда жонбозлик кўрсатаётган, корхонанинг техникавий жиҳатдан takомиллашуви учун юришда активлик кўрсатаётган, барча янгиликларни ва илғор иш усулларини ишлаб чиқаришга жорий этаётган кишилар орасида коммунистлар—авангардлик ролини ўйнаётганликлари ҳақиқатдан ҳам таҳсинга лойиқдир.

Б. АЛЕКСАНДРОВ.

• *Тошкент — мамлакатга — жаҳонга*

Юзлаб манзилларга

Тошкент Трактор заводининг машинасозлари бу йил барча қардош республикалар ва чет мамлакатлардан олинган буюртмаларни бажаришлари лозим. Машинасозлар шу йилнинг ўзида тайёрланган 60 та трактор ва 100 та прицепни қардош Қозоғистон ўлкасига юбордилар. Шунингдек, Тожикистон қишлоқ хўжалиги ходимлари ҳам Тошкент корхонасининг 30 дан ортиқ тракторларини қабул қилиб оладиган бўлди. Бу маҳсулотлар темир йўл орқали дўстларга жўнатилди. Шу ойнинг ўзида Озарбайжон, Қирғизистон, Туркманистонга ҳам юзлаб машиналар ва эҳтиёт қисмлар юборилади. Корхонада тайёрланган зарур эҳтиёт қисмлар Украина ва Литва қишлоқ хўжалик ходимларига ҳам кўп келаяпти.

Корхонанинг экспорт доираси йил сайин кенгайиб бормоқда. Бангладеш Республикаси ҳам мижозлар қаторидан ўрин олди. Ўтган йилнинг декабрида бу мамлакатга тракторлар юборилган эди. Бенгал ўлкасининг деҳқонлари бу йил ҳам Тошкент тракторини кўплаб оладиган бўлдилар. Бу мамлакат учун биринчи навбатда 20 дан ошиқ машина тайёрланмоқда.

Шу йилнинг ўзида корхона маҳсулотлари Эрон, Афғонистон, Покистон, Ироқ, Болгария, Марказий Африка Республикаси ва Кубаға етиб боради.

«БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ АСОСИЙ ВАЗИФАСИ СОЦИАЛИСТИК ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИ ТЕЗ СУРЪАТЛАР БИЛАН РИВОЖЛАНТИРИШ, УНИНГ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШ, ФАН-ТЕХНИКА ТАРАҚҚИЁТИ ВА МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИНИ ТЕЗ УСТИРИШ АСОСИДА ХАЛҚ ТУРМУШИНИНГ МОДДИЙ ВА МАДАНИЙ ДАРАЖАСИНИ АНЧА ЮКСАЛТИРИШДАН ИБОРАТ».

(КПСС XXIV съезди Резолюциясидан).

ПАРТКОМ АЪЗОСИ сифатида

СЎЗ КОНФЕРЕНЦИЯ ДЕЛЕГАТЛАРИГА

Коммунистларда ажойиб бир фазилат бор. Улар ўзларининг партия конференцияларига делегат сифатида борар эканлар, албатта қилинган ишларга якун ясаб, янги режаларни белгилайдилар.

Мен меҳнат қиладиган 7-цехда, «Миконд» заводи барча цехларида шахсий беш йиллик планларини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақа кенг авж олдириб юборилган. Натижада, беш ишчи июнь ойидаёқ 1971—75 йил топшириғини бажариб қўйишган эди. Булар—контролёр Н. Глазунова, автоматчи Г. Фатхуллин, ўлчовчи В. Филиппова, Ф. Муҳаммадиева ва шу сатрларнинг муаллифидир. 30 дан зиёд киши беш йилликни уч йилда адо этди. Қўлга киритилган ютуқларнинг сири нимада? Бунинг сири фақатгина ишлаб чиқариш усулларини такомиллаштиришдагина эмас. Бизнинг цехимизда автоматлашган линия ишга туширилган. Шу туфайли, эндиликда биз резисторларни қўл кучи билан бўёқдан чиқаришдан қутилдик. Бу муракаб операцияни битта оператор бажараяпти. У 30—40 кишининг вазифасини адо этяпти. Яна бир қатор бошқа янгиликлар ҳам жорий этилди.

Ана шунинг натижасида, цехимиз коллективи 1973 йилнинг муқобил планини муддатидан илгари—26 декабрда адо этди.

Бир неча бор завод ёшлари ҳузурида ва оталиғимиздаги 133 ва 233-мактаб ўқувчилари ҳузурида сўзга чиқиб, делегат сифатида қатнашиш бахтига муяссар бўлган КПСС XXIV съезди иши тўғрисидаги ўз таассуротларимни гапириб бердим.

Партия комитетининг аъзоси сифатида буюртмачиларнинг вакиллари билан биргаликда маҳсулот сифатини яхшилаш бўйича тадбирларни амалга ошириш вазифаси зиммамга юкланган. Бу масала жуда муҳим, биринчи даражадаги масалалардандир. 18 ноябрда ана шу масала бўйича йиғилиш бўлиб ўтди. Ишни ўз цехимдан бошладим. Технологик линиялар ва ишлаб чиқариш маданиятини янада юқори даражага кўтаришга, айниқса, эътиборни қаратдим. Эндиликда, цехимиз ишчилари фақат оқ халатларда, дуррачалар тангиб, шиппакларда юришади. Буларнинг ҳаммаси меҳнат маданиятини кўтарди, у маҳсулот сифатига ҳам ижобий таъсир кўрсатди.

Энди икки оғиз сўз беш йилликнинг янги йили планлари ҳақида. Цехимиз коллективи 1974 йил учун муқобил план олиб, йиллик топшириқни 25 декабрга бажаришга аҳд қилди.

Лекин, Шимолий саноат зонасининг ходимлари бўлган бизлар бу ерда маданий-маориф муассасалари қурилиш тўғрисидаги масалаларнинг ҳал қилинишини тезлаштиришни истар эдик. Чунки, бу районда на маданият саройи, на кафелар бор. Бу ерда юз минглаб кишилар истиқомат қилишади. Бизнинг саноат зонамизни марказ билан боғлайдиган транспорт ишини яхшилаш вақти келди.

Фахрия МУҲАММАДХОНОВА,
«Миконд» заводининг ўлчовчи-контролёри, КПСС XXIV съезди делегати.

• *Тарих саҳифаларидан*

Биринчи шаҳар партия конференцияси

1920 йил 12 январда Туркистон комиссияси аъзолари қатнашида умумшаҳар партия конференцияси очилди. Конференция қатнашчилари муҳокама қилган муҳим масалалар —мусулмонлар кенг оммасини Коммунистик партияга ҳамда социалистик қурилишга жалб этиш тўғрисидаги масала бўлди.

Конференция шаҳар мусулмонлар бюроси фаолиятини кўриб чиқди ва уни танқид қилди. Масалан, делегат А. Бобожонов мусулмонлар бюросининг оммадан ажралиб қолганлиги, улар эътиборини қозона олмаганлиги, бу борада зарур ишлар қилинмаганлиги тўғрисида гапирди.

Ташкилий масала юзасидан қабул қилинган резолюцияда Тошкентда миллий белгилар бўйича тузилган бир қанча партия ташкилотлари ўрнига ягона коммунистик ташкилотлар тузиш зарурлиги алоҳида таъкидлаб ўтилди. Партиянинг умумшаҳар комитети сайланди.

Партиянинг бош йўлини амалга ошира, ленинча миллий сиёсат принципларини ҳаётга тадбиқ эта бориб, Тошкент коммунистларининг ташкилоти Туркистон комиссияси аъзолари ёрдамида партия сафининг софлиги учун, шаҳар меҳнаткашларининг илғор, бирмунча онгли қисмини партияга жалб этиш учун зўр бериб кураш олиб борди.

Конференция «Коммунистик ҳафталик» деб аталган тадбирларни маъқуллади. Ҳафталикда агитацион мақсадда митинглар ўтказилди, спектакль ва концертлар кўрсатилди.

Туркистон Марказий Ижроия Комитети ва Тошкент Советининг «Ахборот» газетаси ўзининг 1919 йил 27 августдаги сонида шундай митинглардан бири ҳақида, жумладан қуйидагиларни ёзади: «Мусулмон меҳнаткашларининг вакиллари революциянинг бориши, унинг маҳаллий миллатни озод этишдаги аҳамияти тўғрисида ҳикоя қилдилар. Улар меҳнаткашларни асрлар бўйи эзилиб келган мусулмон камбағалларнинг бирдан-бир ҳимоячиси бўлган Коммунистик партия билан ҳамкорлик қилишга чақирдилар. Умумий душман—капиталга қарши курашиш учун Қизил Тошкентнинг ягона Коммунистик партияси сафига бирлашишга даъват этдилар.

Коммунистик партия сафига киринглар, ўз онгларингизни ривожлантирингиз, коммуна қурингиз!..

Фақат Коммунистик партиягина эзилганларга ҳуқуқ беради ва асрлар бўйи эзилган Шарқни озод этади!».

Бундай чиқишлар натижаси бирмунча фойдали бўлди. 1920 йил 8—15 апрелда ўтган «ҳафталик» вақтида Эски шаҳардаги учта касаба союздан 330 киши партияга кирди. Маҳаллий миллат меҳнаткашларини Коммунистик партия сафига жалб этиш юзасидан фаол олиб борилган ишлар ўз самарасини кўрсатди — 1920 йил августда Тошкентнинг 69 партия ячейкасидан 25 таси «Эски шаҳар»да эди.

Ю. БИРЕНБАУМ.

СУРАТДА: Тошкент метрополитени проходкачиси коммунист А. Абрамов. У метронинг биринчи навбат қурилишида ер ости туннеллари қазиш ишларини илғор қатори бажармоқда. И. Глауберзон, ва В. Сироткин фотоси.

ЖАСОРАТ

Мен партия конференциясида П. В. Канишев минбарга чиқиб, метросоз коммунистлар 2-туннель отрядини қандай қилиб зафарлардан зафарларга етаклаётгани ҳақида гапирадими, ё йўқми, ҳозирча айтаолмайман. Агар сўзга чиқувчилар ичида Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган бинокор, 2-туннель отрядининг бошлиғи, партия бюросининг аъзоси Павель Васильевич Канишев ҳам бўлса, у «Оқшом» мухбирига берган интервьюсидан ҳам кўпроқ нарсани айтиб бериши мумкин.

Шу куннинг интервьюси

—Сизнинг партия ташкилотингиз Тошкентда энг ёш ҳисобланади. У шаҳар партия конференциясига илк бора ўз делегатини жўнатмоқда. Партия ташкилотининг иши ҳақидаги гап уни қачон ташкил этилганидан эмас, балки, қилинган ишлар, коммунистларнинг ўз коллективига ўтказаётган таъсири тўғрисидан бошланади. Туннель отрядида мана шу таъсир қандай босқичда?

— Аввало, иккита рақам келтираман. Коллектив ўтган йилги давлат планини 118 процентга бажарди. Яна учта станцияда иш бошланди. Мен яна рақамларни қаторлаштиришим мумкин. Бироқ, бу кўрсаткичлар метросозларнинг жонбозлик кўрсатиб меҳнат қилганлигинигина кўрсатади, холос. Биз эришган ҳамма ютуқда, коллектив амалга оширишни мўлжаллаган ишларда партия ташкилотининг роли катта. Туннель отрядида биз — коммунистлар 180 нафармиз. Қийин участкалар, энг долзарб жойларни партия солдатлари эгаллаган. Уларнинг таъсир доираси кенг. Фақат мажлис протоколларини варақлаганингда ҳам ўтган ойларда партия аъзоларининг нималар билан шуғулланганини ва уларни бугун нималар ташвишлантираётганини билишинг мумкин. Партия мажлисларида таъминот, социалистик мажбуриятларнинг бажарилиши, молия-хўжалик фаолияти ва коммунистларнинг шахсий ибрати масалалари муҳокама этилганлигининг гувоҳи бўласиз.

Хўш, булар қандай самара бераяпти? Мен иккитагина рақамни айтдим. Яна бир фактни келтираман. Ўтган йили бизга 2 маротаба СССР транспорт қурилиши министрлиги ва темир йўл транспорти касаба союзлари Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи берилди. СССР транспорт қурилиши министрлиги системаси бўйича ўтказилаётган социалистик мусобақанинг тўртинчи квартал якунлари бўйича ҳам тошкентлик метросозлар иккинчи ўринни эгаллашди. Муваффақиятларга эришишимизда коммунистларимизнинг жонбозлиги катта аҳамиятга эга.

— Илғор коммунистларнинг баъзилари ҳақида гапириб берсангиз?

— Майли, фақат баъзиларинигина айтиб ўтаман. Ҳаммаси ҳақида гапиришнинг иложи йўқ. Гапни мен билан бирга партия конференцияси залидан жой оладиган лаҳимчилар бригадири Владимир Кажемякиндан бошламоқчиман. Унинг бригадаси «Чилонзор» станциясининг чап туннелидан «Собир Раҳимов» номли бекатга томон лаҳим очмоқда. Баъзилар учун кунлик норма 100 процент бўлса, улар учун 120—130 процент ҳисобланади. Яқинда бригада катта воқеанинг муаллифлари бўлишади: улар очишаётган туннель икки станцияни бирлаштиради. Биринчи ер ости йўли тайёр бўлади! Ҳозир Владимир Кажемякин 2115-метрдан қандай ўтиш ҳақида ўйлаяпти. Туннель отряди партия бюросининг аъзоси Владимир Кажемякин бригададошларини шунга тайёрлаяпти.

У фақат ўзининг биринчи участкасидагина оддий партия аъзоси. Унга ҳам худди бошқа коммунист-бригадирларимиз каби участка партия бюросида бригаданинг ишлари ҳақида доклад қилишга тўғри келади.

Лев Полижаев етакчилик қилаётган партия ташкилоти бизда жанговар группалардан бири. Ташкилот коммунистларнинг камчиликларини кўрсатиш ва нуқсонларни бартараф этишда катта аҳамиятга эга.

1-участканинг меҳнатдаги рақиблари —2-участка бинокорлари ҳам суръатни сусайтирмаяптилар. Улар «Чилонзор»да меҳнат қилаётганлар билан бас-ма-басига ишлашяпти. Фақат ўртадаги фарқ 2 участка «СССР 50 йиллиги» номли бекат томонга лаҳим қазияпти. Улар мусобақадошларидан олдинроқ охирги тюбингни ўрнатадилар.

Коммунистларда ягона шиор бор, улар доим пешқадам, қаерда қийинчилик бўлса, ўша ерда бўлишади. Павель Энис шундай киши. Метрополитен учун заминдан биринчи бадья тупроқни олган ўша. Механик щитни илк бора юргизган ҳам ўша. Ҳозир Собир Ра-

ҚАРОРЛАРИ АМАЛДА

ДИРЕКТОРНИНГ БИР КУНИ

РЕПОРТАЖ

«Миконд» заводи директори Учқун Умарович Умаровнинг бугунги иш куни соат 9,5 да бошланди. У одатдагидек иш кабинетида эмас, балки қабулхонадан бошланди. Бу ерда навбатчи Гончаров тунги сменада ҳеч қандай ҳодисалар юз бермаганлиги, ҳамма иш ўз ўрнида бажарилганлиги ҳақида ахборот берди.

— Транспортлар-чи? Ҳамма машиналар йўлга чиқарилдими?, — қизиқсиниб сўради директор навбатчидан.

— Шундай, ўртоқ директор, бугун эрталаб 8 та автобус гараждан йўлга чиқарилди. Ҳамма ишчилар корхонага ўз вақтида етказиб келинди.

Умаров кабинетга кириши билан, аввал корхонадаги барча раҳбарларнинг вазифалари ёзилган дафтарни, ҳафталик хизмат календарини бирма—бир синчиклаб, варрақлаб кўрди. Бу рўйхатларда ҳамманинг, шу жумладан, директор ўзи бажариши лозим бўлган вазифалар аниқ кўрсатилган эди.

Бугун ҳам одатдагидек катта диспетчерлик ўтказиш лозим. Унга албатта тайёргарлик кўриш керак. Шунинг учун ҳам иш кунининг бошланишидаёқ директор кабинетида унинг ўринбосарлари Е. Л. Шаевич, ва С. Г. Обидов, партия комитетининг секретари А. М. Сергеев ҳозир бўлишди. Улар диспетчерлик кенгашида ҳал қилиниши лозим бўлган масалаларнинг моҳиятини белгилаб олишди.

Корхона кенгашида цех бошлиқларининг ишлаб чиқариш участкаларида ишларнинг бориши ҳақидаги докладларидан кейин гурунг мавзуси корхонани камёб материаллар билан таъминлаш масаласига ўтди. Жумладан, темир листлар ҳақида қизғин гап борди.

Кенгашда цех бошлиғи С. Т. Мақсудов сўз олди.

— Мен ишлаб чиқариш бўлими бошлиғи Вадим Павлович Чесноковнинг биздан суткалик графикка жуда аниқ риоя қилишни талаб қилаётганлигини тушуниб турибман. Лекин менинг аҳволимни сизлар ҳам тушунишингиз керак. Топшириқни бажаришга кўзимиз етмагандан кейин қандай қилиб ишлаб бўлади. Ҳамма иш хом ашёга қараб турибдику.

— Сиз мана бу гапга нима дейсиз? — таъминот бўлимининг бошлиғи Ю. А. Алиевни сўроққа тутди директор.

Йўлбарс Аҳмедович ишларнинг боришини изоҳлаб берди ва юз берган камчиликни дарҳол бартараф қилиш тўғрисида ўз таклифларини айтиб ўтди.

Сўз директорга берилди. У барча таклифларга лўнда якун ясади. Унинг сўзлари протоколга бирма-бир ёзиб бориляпти.

— Ефим Анатольевич, сиздан илтимос, — деб мурожаат қилди директор Шаевичга, — ана шу қарорнинг бажарилишини ўз зиммангизга оласиз. Биз қишлоқ хўжалиги учун зарур бўлган инкубаторлар тайёрлаб беришни кечиктиришга мутлақо ҳаққимиз йўқ.

Барча йирик масалалар очиқ-ойдин келишиб олингандан кейин диспетчерлик йиғилиши тугади. Кам аҳамиятга эга бўлган кичик масалалар бу ерда зўр бериб муҳокама қилинмайди. Чунки, уларни оддий иш кунларида йўл-йўлакай ҳал қилиш мумкин.

Йиғилиш қатнашчилари тарқалиша бошлади. Учқун Умарович қабулхонада ҳузурига одамлар кутиб туришганини яхши билади. Улар ҳар хил масалалар ва илтимослар билан келишган. Умаров ўз ҳузурига келган кишиларнинг бирортасини ҳам эътибордан четда қолдирмайди. Ҳаммалари билан бирма-бир гаплашиб, фикрни бир жойга қўяди.

Корхона директори тушки овқатдан келгандан кейин кабинетга инженер-референт Ю. И. Путинцев кириб келди. Унинг қўлида ҳужжатлар солинган папка. Бу папкада Умаров имзо чеккан қарорлардан ташқари «К» белгиси қўйилган материаллар ҳам бор. Папка директор ўз назоратига олган вазифалар қандай бажарилаётганлиги тўғрисида маълумотлар беради. Учқун Умарович бажарилган ишлар ҳақидаги кўрсаткичларни синчиклаб чамалаб чиқди. Одатда, у цехлар ва завод бўлимларининг ишларини мактаблардаги беш баҳоли система бўйича ўлчайди. Бугун «уч» баҳо олганлар жуда ҳам камчилик, «икки» баҳо эса ҳеч кимга тегмади. Ҳамма ишлар ўз ўрни ва ўз муддатида бажарилибди. Булар корхона коллективининг ишга бўлган муносабати ва қатъий интизомидан гувоҳлик беради.

Корхона директорининг ўзи мана бундай дейди.

— Қатъийлик ҳар бир ишнинг муваффақиятли гаровидир. Агарда йиғилиш ўтказилиши лозим бўлса, уни ўша белгиланган минутнинг ўзидаёқ бошлаймиз. Унга кечикканлар йиғилишда қатнашмайдилар. Ҳузуримга таклиф қилган кишиларнинг бирортаси қабулхонада кутиб қолмайди. Ана шундай тартибни корхонамиз раҳбарларининг ҳаммасидан талаб қиламан.

— Сизда йиғилишлар тез-тез бўлиб турадими?

— Ҳа деб мажлислар ўтказишнинг ҳам ҳожати йўқ. Лекин, шундай бўлса ҳам, бафуржа, йиғилишларсиз бирор масалани ҳал қилиш қийин. Мен бу ерга ишга келганимда мажлислар жуда ҳам кўп ўтказилар экан. Кунларнинг бирида беш марта мажлис бўлгани ёдимда. Қабулхонада эса 36 киши кутиб қолди. Биз бундай аҳволдан қутилиш, қимматли вақтларимизни тежаш учун дарҳол ишни бошқатдан ташкил қилдик.

Учқун Умарович бу ҳақда тушунтирар экан. майда икир-чикирлар ҳақида мажлислар ўтказишга мутлақо барҳам берилганлиги, ҳамма вазифалар завод раҳбарлари ўртасида баравар бўлиб олинганлигини тушунтириб берди. Нега деганингизда, ахир раҳбарлик лавозимидаги кишилар ҳам билимдон ва тажрибали мутахассисларку.

Соат миллари учга яқинлашмоқда. Кабинетга партия ташкилотининг секретари А. М. Сергеев кириб келди. У шу бугуннинг ўзидаёқ директор кабинетига биринчи кириши эмас. Олдинги сафар бўлганида илғорларни рағбатлантириш, қолоқларни тартибга чақириш, кимларни қандай лавозимларга тайинлаш ва яқин кунлардаги вазифалар ҳақида фикрлашиб олувди. Директор ва партком секретари навбатдаги учрашувда шаҳар партия конференциясига тузук тайёргарлик кўриш, унга ўзларининг аниқ ва равшан фикрлари ва таклифлари билан бориш ҳақида гаплашди.

—Кечирасиз, мени ҳозир шаҳар советига чақиришибди, — дейди Учқун Умарович, — кабинет пойгагида намоён бўлган секретарь қизга. Унга қаерга, қанча вақтда бориб келиши ҳақида тушунтирди.

...Директорнинг навбатдаги оддий бир иш куни тамом бўляпти. У қандай бошланган бўлса, шундай тугамоқда. Яна кабинетда эмас, қабулхонада. Навбатчига тунги сменада амалга оширилиши лозим бўлган вазифалар ҳақида батафсил кўрсатмалар берди.

И. АЛИМОВ.

РЕСПУБЛИКА ЮБИЛЕЙИ НОМЛИ

Оппоқ, гугуртнинг ярмига тенг пластмасса уйчалар кафтдай кўчанинг икки томонига тизилишган. Баъзилари тўртбурчак, тепага юксалган, учинчи бир хиллари эса узунасига чўзилган. Улар ўнларча. Буларнинг ҳаммаси — ўйинчоқ уйчалар ҳам, пахмоқ дарахтлар ва унча катта бўлмаган кенгликдаги чизиқча Ўзбекистон ССР ва республика Компартиясининг 50 йиллиги номли проспектнинг лойиҳасидир.

— Бу лойиҳа устида ишлашни 1970 йилда бошлаганмиз — дейди «Ташгенплан» институти бош планлаштириш бўлимининг группа раҳбари Тоир Қосимов. — Лойиҳанинг 1-босқичи бўйича ишларни 1972 йилда тугалладик. Бу проспектнинг Энгельс ва Дониш кўчалари билан туташадиган 3 километрча томонини ўзига бирлаштиради.

Ҳозир бу участкада қайта қуриш олиб бориляпти. Кўп ишлар битказилган. Шуни ҳам қайд этиш керакки, проспект атрофида асосан турар жой бинолари қурилади. Дарҳақиқат, бўлажак проспектнинг кўриниши Т. Қосимов айтганидай, ҳар томонлама пухта ўйланган. Унинг ҳар икки томонидан «Марказ—4», «Марказ — 5», «Марказ — 13», «Марказ—15» кварталлари туташиб кетади.

Лойиҳачи шаҳардаги барча кўча, проездлар жойлашган қоғозни олади.

— Мана қаранг, —Қосимов бармоғи билан лентадек чўзилган ҳалқа йўлдан шаҳарнинг шарқий-жанубий томонини кўрсатди. — Шу ердан келгусида проспект бошланиб, Қорақамиш массивигача чўзилади...

Тасаввур қилинг, сиз Тошкентнинг шарқий-жанубий томонидан 10—15 минут ичида шаҳарнинг марказида ёки Қорақамишда бўлишингиз керак. Илтимосингизга кўра, такси шофери газни босади. Спидометрнинг «тили» 100 кейин 120 рақамигача чўзилади. Шаҳарни кесиб ўтар экан, машина ҳеч бир бурилишда тўхтамайди. Кўчалар кесишган жойлар икки йўналишда бўлади. Чизмага қараб, қанча кўприклар қурилишини ҳисоблаб кўрдик. Уларнинг сони 25 тагача етар экан. Йўлнинг тезлик ошириладиган жойлари 2 яшил лента билан ажратилади.

Кўча ҳар бир томонининг эни 15 метр бўлиб, ундан тўрт қатор машина юра олади. Тезлик ошириладиган кўчанинг ҳар томонига паст тезликда юриш учун, иккита 10 метр кенгликда йўл бўлади.

Айтгандай, юқори тезликда юриладиган кўча, проспект саҳнидан 1,5 — 2 метр пастда бўлади.

Проспектнинг 1қисми 1975 йилда битказилади. Ушангача институтда лойиҳанинг А. Дониш кўчасидан Қорақамиш массивигача бўлган қисмининг детал лойиҳалари тайёрланади.

Учинчи — Энгельс кўчасидан К. Маркс кўчасидаги кўприкчача бўлган қисмини ҳозирлашга ҳам навбат етади.

Проспект бўйлаб 12 — 16 қаватли бинолар комплекси бўй чўзади. Умуман проспектни яратиш Тошкентни қайта қуриш Бош планида белгиланган режалар ҳаётга тўла тадбиқ этиладиган пайтга — 1995-2000 йилларга чўзилади.

Магистралнинг кенглиги 140 метрли, атрофи қуюқ дарахтлар билан тўсилган бир қисми яқин 2—3 йил ичида тошкентликларга хизмат қила бошлайди.

Бу проспект Тошкентнинг энг муҳим ва обод, унга берилган номга муносиб магистраль кўчаларидан бири бўлиб қолади.

А. КАСТ.

Тошкетнинг истиқболи: Ўзбекистон ССР ва республика Компартиясининг 50 йиллиги номли проспектнинг У. Юсупов ва Айний кўчалари оралиғидаги участка шундай бўлади. Олдинги планда қурилаётган 10 қаватли меҳмонхона.

Б. Ваҳобов чизган расми.

«МЕҲНАТГА ВА ЖАМОАТ МУЛКИГА КОММУНИСТИК МУНОСАБАТДА БЎЛИШНИ ТАРБИЯЛАШ, МЕҲНАТКАШЛАРНИНГ ИЖОДИЙ АКТИВЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ, ОНГЛИ ИНТИЗОМНИ ВА УЮШҚОҚЛИКНИ МУСТАҲКАМЛАШ ҒОЯВИЙ-СИЁСИЙ ИШНИНГ ЖУДА МУҲИМ ТАРКИБИЙ ҚИСМИДИР».

(КПСС XXIV съезди Резолюциясидан).

БОШ ҚАҲРАМОН

Асқад МУХТОР
ёзувчи, Ҳамза номидаги мукофот лауреати

Коммунист — «Давримизнинг ақл—идроки, шон—шуҳрати ва виждони»... У ўзбек совет адабиётига тўла ҳуқуқ билан кириб келди, уни ғоявий ва маънавий мазмун билан бойитди. Коммунист образи ўзбек прозасининг жуда кўп усталари асарларида яратилган. Аммо давр ўтиши билан бу образнинг янги қирралари, янгича белгилари намоён бўла борди.

Шу кунларда мен янги асар устида иш олиб бормоқдаман. Асарнинг бош қаҳрамони кенг фикрловчи, давлат нуқтаи назаридан иш олиб борувчи коммунистдир. У ёрқин, йирик, кўзга кўринган шахс. Ўз ҳаётининг ярмини бўз ерларни ўзлаштиришга бағишлаган бу одам шахсий ва оилавий ҳаётини иккинчи планга суриб қўяди. Етилиб келаётган конфликтнинг тугуни ҳам худди мана шу. Қаҳрамоним қўриқ ерларни ўзлаштиришдек катта ишга раҳбарлик қилишдан воз кечиб, ҳаёт мазмуни ҳақида ўйланиб ўтирган пайтда, у билан хайрлашдим. У виждонига қарши борадими, ўз ҳаётидаги энг муҳим ишдан оила туфайли воз кечадими? Ҳозирча бу номаълум. Менинг қаҳрамонимга ҳозир осон эмас. Вужудга келган вазият жуда ҳам мураккаб.

Мен ўз қаҳрамонимга прототип излаб республикамизнинг кўпгина жойларида, Қорақумда ҳам бўлдим. Шунда у ерда чўллар кенг миқёсда ўзлаштирилаётганининг гувоҳи бўлдим. Ана шу яртувчилик ишларининг ҳаммасида коммунистлар бош-қош бўлиб турибдилар. Улар ўз йўлларида қанчадан-қанча машаққатларга дуч келдилар. Бу қийинчиликларни енгиб ўтиш учун фидокорликнинг ўзигина эмас, келажакка назар ташлаб, оқилона фикр юритиб иш кўриш ҳам керак эди. Улар янгича, кенг фикр юритувчи, ишлаб чиқаришдаги кундалик ташвишлар билан ўралашиб, қолмай, келажак куртакларини тез пайқай оладиган раҳбарлардир.

Китобхонлар коммунист образини менинг ҳамма асарларимда учратадилар. Уларда ғоявий эътиқоднинг қатъийлиги, юксак маънавийлик, камчиликларга нисбатан муросасизлик каби муштарак хусусиятлар мавжуд бўлса ҳам, ҳар бири чуқур индивидуал белгиларга эга. Менинг сўнгги «Чинор» китобимдаги Орифда шахснинг руҳий дунёсини, маънавий юксаклигини кўрсатмоқчи бўлган бўлсам, янги китобдаги қаҳрамоним — коммунист образида. ҳеч шаксиз бизнинг давримизда тарбияланиб камол топган, кенг фикр юритувчи шахсни кўрсатмоқчиман.

Яқинда мен Маркснинг ажойиб фикрига дуч келиб қолдим. Пролетариат доҳийси «ҳаракат партияси бошида турган» кишиларни тўлалигича, бутун ҳаётий ҳақиқати билан тасвирлашни уқтиради. Бу фикр бевосита бизга, давримизнинг илғор кишилари — коммунистлар образини ўз асарларида мужассамлаштираётган ёзувчиларга ҳам тааллуқлидир. Тўғрисини айтганда, баъзан бадиий асарларда коммунист ўзининг ҳаётдаги прототипига нисбатан саёз, жонсиз чиқади. Баъзан эса у барча ижобий фазилатлар мажмуасига айланади, натижада образнинг ҳаётийлиги йўқолади. Бундай асарлардаги қаҳрамонлар ҳаётнинг асосий йўналишидан четда ҳаракат қиладилар, майда-чуйда воқеаларга ўралашиб қоладилар.

Айтиш мумкинки, ёзувчининг гражданлик ва партиявий масъулияти ажойиб замондошимиз— коммунист портретини ҳаётий ва ҳаққоний яратишдан иборатдир. Бу эса унинг характеридаги барча мураккабликни, зиддиятларни, замона таъсирида пайдо бўлган янги фазилатларини тўлалигича кўрсатишни тақозо этади. Адабиётимизнинг кучи ҳам, вазифаси ҳам худди шунда.

• Бошланғич партия ташкилоти

ЮТУҚНИ ТАЪМИНЛАБ

Шу куни газета ва радио орқали КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатидаги чуқур мазмунли ва тўлқинлантирувчи сўзлар ҳамманинг диққатини ўзига жалб этди. Мурожаатни ишдан сўнг уйга бориб, почта қутисидан «Правда»нинг янги сонини олмасдан олдиноқ ўқиб чиқиш керак эди. Михаил Иванович «Союзпечать» киоскаси ёнига бориб кишилар қатори навбатда турди.

Сатрлар кетидан сатрлар. Уларда мамлакатимиз беш йилликнинг ҳал қилувчи йилида эришган ютуқлар рақамлари келтирилган. Мамлакат миқёсида эришилган меҳнат зафарлари олдида авиация заводи тайёрлов цехи коллективининг қўшган ҳиссаси денгиздан томчи бўлиб туюларди. Шунга қарамай, мамлакатимизнинг ғалаба рапортида ҳар бир корхона, ҳар бир цехнинг муносиб улуши бор. Бунинг устига коммунист Семён Михайлович Егоров бошлиқ қилаётган цех заводда етакчи ўринлардан бирини эгаллайди. СССРнинг олтин юбилейи нишонланадиган кунларда цехга абадий сақлаш учун Қизил байроқ тақдим этилди. Тайёрловчилар ўтган йилги социалистик мусобақада доимо ғолиблик қилдилар.

Буларнинг ҳаммасига осонликча эришиб бўлмади. Коммунистлар катта ташкилотчилик ишларини олиб бордилар. Партия томонидан цехда раҳбарлик постини ишониб топширилган кадрлар, станокда туриб ишлаётганлар унумли меҳнат қилдилар.

Михаил Иванович тайёрловчилар корхонада биринчи бўлиб йиғув цехининг суст ишлашини бартараф этишга қарши кураш бошлаганлигини эслади. Бу ташаббус кейинчалик механика ва бошқа тайёрлов цехларига ёйилди. Ташаббусни завод партия комитети ўзининг махсус қарорида маъқуллади ва уни кенг ёйиш тўғрисида тавсиянома берди.

Эндиликда орадан ярим йил ўткач, бу ишнинг натижалари яққол кўзга ташланиб турибди. Етишмовчиликлар кескин қисқарди. Заводдаги кўпгина цехлар 7-тайёрлов цехидан намуна олиб эскича иш услубидан воз кечдилар.

Тайёрлов цехидаги социалистик мусобақада бошчилик қилаётган коммунистлар камчиликларни бартараф этишда мақсадга мувофиқ иш олиб бордилар. Мусобақага раҳбарлик қилиш штаби бу ишда биринчиликни эгаллаётганлар рўйхатини тузиб борди. Унда ишлаб чиқариш группаси истеъмолчи цехларга ярим тайёр маҳсулотлар етказиб беришда «қарз»ларни камайтириш устида қандай иш олиб бораётганликлари ҳисобга олинади. Цех бошлиғи коммунист Н. Андренко бошчилик қилаётган участка мисолида бошқаларни социалистик мусобақани қандай ташкил этиш кераклигига, айрим ва группа ҳолдаги социалистик мажбуриятларнинг бажарилишини қандай текшириш кераклигига, кундалик ишлаб чиқариш топшириқларининг бажарилиши устидан қандай назорат олиб бориш кераклигига ўргатди.

М. Козин группасининг ишида жиддий камчиликлар топилди. Унинг ишини партбюро мажлисида эшитишга, социалистик мусобақанинг ролига етарли баҳо бермаганлигини таъкидлашга, коммунист мастерга қилинган ишлар ҳақида у партия ташкилоти олдида ҳисобот беражаклигини эслатиб ўтишга тўғри келди.

Заводнинг донгдор фрезерчи СССР Олий Совети депутати Альбина Девятованинг ташаббуси асосида ишчилар томонидан қабул қилинган социалистик мажбуриятларнинг қандай бажарилаётганлигини Никитенконинг ўзи чуқур таҳлил қилиб чиқди. Шундай қилиб ишлаб чиқаришнинг 30 илғори, ҳозир 1974 йилнинг сентябрь ойи ҳисобига ишлаётганларнинг номлари кўзга кўринарли жойдаги стендга ёзиб қўйилди.

Коммунист В. Ридник раҳбарлик қилаётган группа зиммасида ҳам катта вазифалар бор эди. Инженер ва техниклар прессланган профиллардан деталлар тайёрлаш бўйича пухта технология линиясини ишлаб чиқдилар. Бу кўплаб ишчи минутларини тежаш, қўл меҳнатини бир мунча қисқартириш имконини берди.

Технологлар янги штампларни жорий этиш устида яхши иш олиб бордилар. Улар материаллар сарфини 2 минг сўмга камайтириш, юздан ортиқ номдаги деталларни штамповкага ўтказишга муваффақ бўлдилар. Фрезерлаш участкасида бир мунча такомиллашган юқори унумда ишлайдиган ускуна жорий этилди. Қисқа муддатда цехдаги иш унуми қарийб икки баравар кўпайди. Ҳозир тайёрловчилар ҳар ойнинг ўнинчи кунида истеъмолчилар билан тўла ҳисоб-китоб қилмоқдалар. Бу — катта ютуқ.

М. Никитенко Марказий Комитет Мурожаатидаги сатрларни ўқир экан, партбюро ҳар бир коммунистни актив жангчи бўлиш руҳида тарбиялашда кўнгилдагидек иш олиб бораётганлигидан ўзича мамнун бўлиб қўйди. Цехда сиёсий ўқувнинг яхши йўлга қўйилганлиги ана шунга хизмат қилади. Пропагандист С. Егоров, В. Ридник, Д. Беккерманлар ҳар бир машғулотни цех олдида турган вазифалар билан узвий боғлаб олиб борадилар, кишиларни аниқ ишларга, камчиликларни бартараф этишга, ишлаб чиқариш резервларидан бир мунча унумли фойдаланишга сафарбар этадилар.

Бундай талабчанлик доимо фойда келтиради. Деворий газета иши танқид қилинди, ҳатто бу масала муҳокамага ҳам қўйилди. Шундан сўнг деворий газета партия ташкилотининг, касаба союз цех комитети ва цех маъмуриятининг ҳақиқий ёрдамчисига айланди. У деворий газеталар завод кўригида яхши, деб топилди.

Уртоқлик судининг меҳнат интизомини мустаҳкамлашдаги, ишчи шон-шуҳрати совети фаолиятини оширишдаги ролини янада яхшилаш тўғрисида олиб борилган гаплар ҳам яхши натижа берди. Бу жамоатчилик органларини бошқараётган коммунист В. Карпов ва М. Добровинскийлар ўз фаолликларини сезиларли даражада оширдилар.

Михаил Иванович Мурожаатни ўқиб тугатар экан, партия Марказий Комитети қуйидаги сатрларни худди унинг номига айтгандек ҳис этди: «КПСС Марказий Комитети партия ташкилотларига, барча коммунистларга мурожаат қилиб, уларни совет кишиларнинг беш йилликнинг тўртинчи йили топшириқларини муваффақиятли бажариш йўлидаги қудратли ҳаракатга бошчилик қилишга, тўпланган тажрибадан тўла фойдаланишга, ўз фаолиятини такомиллаштиришга, доим олдинги сафларда бориб, оғирроқ жойларда ишлашга, ўз билими ва қобилиятларини халққа, халқ манфаатлари ва бахти учун курашга бағишлашга даъват этади!»

Оғирроқ жойларда ишлаш... Бу, партия аъзосининг юксак вазифаси! Цех партия ташкилоти бир мунча ютуқларга эришган бўлсада, секретарь эришилган ютуқлар билан хотиржам бўлишга ҳаққи йўқ. Олдинда кўп ишлар турибди. Партия етакчиси ҳар бир коммунистнинг ишни ташкил этишда, партия томонидан олдимизга қўйган вазифаларни амалга оширишда фаол иштирок этишларига эришиши керак.

Л. ЛЕВИН.

ЮҚОРИ СИФАТ КОНКУРСИ

Республика қурилиш министрлиги шу кунларда сифатли қурилиш ва маҳсулот тайёрлаш конкурсини ўтказмоқда. Бу тадбирдан кўзланган, мақсад қурилиш объектларида социалистик мусобақани янада кенг авж олдириш, тайёрланаётган маҳсулотларнинг сифатли бўлишига эришишдан иборатдир.

Ҳар бир корхона мусобақа ва сифат конкурси шартлари бўйича бажарилган ишларни фотосуратлар ва безаклар воситасида махсус альбомда мужассамлаштириши лозим.

Шу кунларда «Главстройиндустрияни н г» Тошкентдаги экспериментал-механика заводи, 2-темир — бетон буюмлари корхонаси коллективлари ана шу конкурс шартлари асосида меҳнат қилмоқдалар. Бу катта мусобақада корхоналарнинг коммунистлари, ишлаб чиқариш новаторлари бош-қош бўлаяптилар.

Пойтахт партия ташкилотларида партия ҳужжатларини алмаштириш давом этмоқда.

СУРАТДА: Ҳамза район партия комитетининг биринчи секретари Т. Эргашев, санитария-техника ускуналари заводининг ишчилари Е. Ромашин, Х. Зайнутдинов ва 198-мактаб ўқитувчиси К. Муродовага 1973 йил нусхадаги партия ҳужжатларини топширмоқда.

ИЛҲОМЧИЛАРИ

ҳимов номли станцияга «ақлли» тажриба машина олингач, «Чилонзор» станциясида шчитда 800 метр туннель очган азамат ишини ташлаб, янги машинани бўйсундириш»га ўтди. У энди қадрдони механик шчитни янги машина билан ер остида учраштиришга тайёрланмоқда.

Бизда бундай кишилар 180 нафар. 180 пешқадам.

— Павел Васильевич партия ташкилотининг шу кундаги асосий вазифалари нимадан иборат?

— Шу кунларда фақат бир нарса билан-йил охирига келиб, КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига жавобан қандай рапорт бериш тўғрисидаги фикр билангина бандмиз. Биз учун 1974 йил ҳар томонлама беш йилликнинг аниқловчи йили бўлади. Чунки, трассанинг барча 9 станциясида иш жадаллаштирилиши керак. Акс ҳолда, келгуси йилда Луначарское шоссесигача етиб борадиган «Космос», «Пушкин», Максим Горький номли станцияларда лаҳим қазиш ишларини амалга оширолмай қоламиз. Бу метрополитен биринчи навбатининг 2-участкаси бўлади. 3-участкани 10-беш йилликда қуришга киришамиз. Ҳа, бу мақсадга эришишда бизда узилишлар содир бўлмаслиги учун ҳозирги пайтни аниқловчи йил деб атадик.

Топшириқ бўйича бу йил 9 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишларини амалга оширишимиз белгиланган ҳолда, бу рақамни 9,5 миллион сўмга етказиш тўғрисида муқобил план қабул қилдик.

Бу рақамни шунчаки айтаётганимиз йўқ. Буни белгилаб олиш учун партия бюроси мутахассислардан иборат махсус комиссия тузиб, қайси участкаларда қандай ишларни қўшимча механизациялаштириш, иш вақтини қисқартириш каби масалаларни муҳокама қилдик. Албатта, планга қўшимча ярим миллион сўмлик иш бажарамиз.

Баъзи коллективлар шу кунларда беш йилликнинг сўнгги йили ҳисобига ишлаяпти. Владимир Кажемякиннинг коллективи «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» бригадаси номини олиш учун курашмоқда. Бунинг учун йиллик план республика юбилейига бажарилиши керак. Кажемякинчилар буни 27 октябрда эмас, балки ундан етти кун илгарироқ адо этмоқчилар.

Йил охиригача учта юбилей станциясида пардоз ишлари бошланади. Булар «Халқлар дўстлиги», «Октябрь революцияси» ва «Ҳамза» номли бекатлардир. Бу станцияларда қурилиш ишлари тугалланган ер юзасидаги ишлар битиб, ер остида бажариладиган ишларгина қолади. Ўшанда қурилиш майдонларимиз эгаллаб турган ноқулайликлардан шаҳримиз озод бўлади.

* * *

Павел Васильевич Канишев партия конференциясида сўзга чиқадими—йўқми, билмайман. Аммо ўз партия ташкилоти ҳақида сўзлаганида «янги»лар Тошкент ишчиларининг шонли анъаналарини муқаддас сақлаётганликларини билиб оладилар.

Л. САВЕЛЬЕВ.

СУРАТДА: Тошкент пиллакашлик тажриба фабрикасининг кекса ишчиси К. Султонова (Чапдан охирги). Цехдаги бир группа ёш ишчилар билан.

М. Нуриддинов фотолари.

• Тошкент—мамлакатга

ҚУДРАТЛИ МЕХАНИЗМЛАР

«Подъёмник» заводи коллективи улуғвор беш йилликнинг аниқловчи йилида баракали меҳнат қилмоқда. Шу ойнинг ўзида ишлаб чиқарилган қудратли механизмлар қардош ўлкаларга юборила бошланди. Корхона маҳсулотлари Қозоғистон, Туркманистон, Қирғизистон республикаларида г и турли йирик корхоналарда ва катта қурилишларда муваффақиятли ишлатилмоқда.

Кўтарма кранлар корхонасининг юксалишида мамлакатимизнинг кўпгина шаҳарларидаги саноат корхоналари ишчилари ҳам яқиндан ёрдам бермоқдалар. Куни кеча Қозоғистон металлурглари тайёрлаган 420 тонна металл листлар қабул қилиниб олинди. Шунингдек, Москвадаги «Динамо» заводининг электр ускуналари ҳам корхона базасига етиб келди.

Бундан ташқари Латвиядаги корхоналар кранларга ишлатиладиган тормозлар ленинградликлар эса редукторлар, тбилисиликлар моторлар юборишибди.

Айни пайтда Урал машинасозлари ҳам маҳсулотлар тайёрлашда лозим бўладиган махсус ускуналар ва жиҳозларни ҳам етказиб беришмоқда.

Ижоднинг бош мавзуи

„ЛЕНИН, коммунистлар» мавзуи тошкентлик мўйқалам усталарининг, ҳайкалтарошларнинг, график рассомларнинг ҳамиша диққат марказида. Республикамиз з и н и г ярим асрлик шонли юбилейи яқинлашаётган шу кунларда рассомлар томонидан яратилган ва музейларнинг доимий экспозицияларига, кўчма кўргазмаларга киритилган, шаҳар майдонларида ва хиёбонларида қад кўтарган асарларни яна бир бор ёдга олиш мароқлидир.

«Ленин биз билан» график кантатаси санъат мухлисларига яхши таниш. Триптихнинг марказий қисми —«Ҳокимият — Советларга» деб аталади, чапда «Завод ишчиларга», ўнгда — «Ер — деҳқонларга» суратлари. Рассом — Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган санъат арбоби, Ленин комсомоли мукофоти лауреати Қутлуғ Башаров марказий композицияда ишчи ва деҳқонларнинг Ильич билан бирга турган пайтдаги ҳолатини акс эттирган. Бу билан у партия ва халқнинг бирлигини символик тарзда кўрсатишга интилган.

Шароф Рашидовнинг «Ғолиблар», «Бўрондан кучли», «Қудратли тўлқин» асарларини ҳам Қ. Башаров безаган. Унинг таъсирчан, ёрқин бадиий безаклари томошабинлар ва ўқувчиларнинг эътиборини қозонди, Ленин комсомоли мукофоти билан тақдирланди. Рассомнинг «Бўрондан кучли» романига ишлаган сўнгги иллюстрациялари «Чўлга ҳужум», «Чойхонадаги учрашув», «Табиий офат билан кураш», «Фитна» деб номланган. Бу суратлар ўткир характердаги сюжетлар асосига қурилган, уларнинг композицияси бир бутунлиги ва монументаллиги билан ажралиб туради. Иллюстрациялар асарнинг бадиий моҳиятини образли тарзда очиб беради, унинг таъсирчанлигини оширади.

Суратда — ҳар хил байроқлар, уларда дунё халқларининг турли тилларида «Ленин» деб ёзиб қўйилган ва доҳийнинг сиймоси акс эттирилган. Рассом Михаил Калининнинг «Ленин ҳамиша биз билан» деб номланган бу плакати Ўзбекистон график санъатининг энг яхши намуналари сирасига киради.

Рассом Анвар Раҳматуллаев «Коммунистлар» мавзуини группа портрет планида ёритишга интилган. Унинг «Октябрь штаби» деб номланган композицияси марказида В. И. Ленин, Ф. Э. Дзержинский, Я. М. Свердловлар портрети бор.

Ана шу мавзу ҳамда тарихий мавзу Ўзбекистон ССР халқ рассоми Лутфулла Абдуллаевнинг «В. Куйбишев телефон ёнида», «Туркистон фронти штаби», «Оқ йўл, профессор!» каби асарларида ҳам ўз аксини топган.

Анатолий Циглинцев яратган «Йўлдош Охунбобоев ҳақида қисса» гравюралар серияси ҳам киши диққатини жалб этади. Бу серияга «Чинниқиш», «Экувчи», «Биринчи шудгор», «Янги ҳаётга», «Меросхўрлар» каби суратлар киради. Бу ишлар Ўзбекистон ССР ва республика Компартиясининг 50 йиллигига бағишланган бўлиб, ўзбек халқининг тарихини ҳамда биринчи президент Йўлдош Охунбобоевнинг ҳаёти босқичларини образли кўрсатади. Гравюраларда дунёда биринчи ишчи ва деҳқонлар давлатини яратган кишилар, уларнинг олдинги сафида борган коммунистлар тақдири асосий ўрин эгаллайди.

Леонид Рябцев ва архитектор Евгений Ефремовлар Чимбой комиссарларига бағишланган монументал ёдгорлик яратишди. Бу композицияга реал воқеалар: Чимбойда Совет ҳокимияти ўрнатиш учун олиб борилган кураш асос бўлган. Бу ёдгорлик ҳақиқат йўлида кураш олиб борган, эрк ва бахт йўлида жонини ҳам аямаган коммунистлар ҳақидаги тошга битилган достондир.

Биз тошкентлик рассомлар яратган ва ҳозирги кунда иш олиб бораётган асарларнинг баъзи бирлари ҳақидагина тўхталдик. Республика юбилейи муносабати билан ўтказиладиган тасвирий санъат кўриги бу мавзуни тўлалиги ва ранг-баранглиги билан намоён қилади.

СУРАТЛАРДА: юқорида — Қ. Башаров «Ҳокимият — Советларга», пастда — А. Циглинцев «Йўлдош Охунбобоев ҳақида қисса» сериясидан.

О. КОНСТАНТИНОВ.
Автор фотоси.

„ЎЗБЕКИСТОН ВА ЖАҲОН"

Ёмғир қутбидаги республика

Ҳиндистон ярим оролида, ёмғир қутби ёнида ёш мустақил давлат— Бангладеш республикаси жойлашган. Бу ерда жаҳон бўйича энг кўп ёмғир ёғади ва бу ёмғирлар кўпдан кўп серсув дарёлар орқали Бенгалия қўлтиғига қуйилади. 143 минг квадрат километрдан иборат кичик территорияга эга бўлган Бангладеш Ҳинд, Ганг, Брамапутра каби улкан дарёлар бошланадиган кенг районда сув йиғади.

Сув машаққатли меҳнатлари билан 75 миллионли аҳолини озиқ-овқат билан таъминлаб турувчи Бенгалия деҳқонларига ҳам ҳаёт, ҳам офат келтиради. Бу ерда ярим йил шу қадар кўп сув бўладики, уни экинзорлардан оқизишга тўғри келади, қишда эса, кўпгина районларда ариқдан суғориш талаб қилинади.

Бангладеш қишлоқ хўжалиги учун ирригация ва мелиорация проблемалари биринчи даражали аҳамиятта эга. Совет Иттифоқи шу проблемани ҳал этишда ёш давлатга катта ёрдам кўрсатмоқда. Яқинда бир группа совет мутахассислари Бангладешдан қайтиб келди. Улар орасида Ўзбекистон вакили—«Средазирсовхозстрой» мелиорация бўлимининг бошлиғи Аркадий Васильевич Бостанжогло бор эди. ЎзТАГ мухбири Ю. Юдин шу кишига мурожаат қилиб, сафар тўғрисида гапириб беришини сўради.

—Мендан ташқари СССР мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг сув ресурслари бошлиғи ўринбосари П. И. Ясаков билан «Севкавгипроводхоз» бош инженерининг ўринбосари В. Г. Сухаревдан иборат группамиз Бангладеш ҳукуматининг илтимосига биноан ирригация ва мелиорациянинг замонавий методлари ёрдамида қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштиришни қандай қилиб кескин кўпайтириш мумкинлигини аниқлаши керак эди, —деди А. В. Бостанжогло. — Бу —ёш давлат олдида турган асосий масалалардан бири. Шуни айтиш кифояки, мамлакатнинг жуда кўп аҳолисини боқиш учун деҳқонлар ҳозирнинг ўзидаёқ ҳар йили барча майдондан асосий озиқ-овқат экини — шолидан камида икки марта ҳосил етиштиришлари лозим. Бироқ, ҳозир ўрта ҳисобда бир мартадан сал кўпроқ ҳосил олиняпти.

Бангладеш қишлоқ хўжалиги тараққиёт йўлида эндигина дастлабки қадамларни қўймоқда. Ўтмишнинг оғир асорати ҳамма соҳада сезиляпти. Бутун мамлакатда ишламаган ер қолмаган деса бўлади. Аммо деҳқон хўжаликларининг ҳар бирига ўрта ҳисобда атиги юз бигха ер тўғри келади. Албатта, бундай участкаларда машина ва механизмларни ишлатиб, катта-катта серунум ирригация ва мелиорация системаларини қуриб бўлмайди. Шунинг учун ҳам ҳозирга қадар Бенгалия деҳқонлари омоч, сеялка, кетмон, ўроқлардан фойдаланиб келмоқдалар.

Бангладешлик ҳамкасбларимиз биз, совет мутахассисларини ғоятда меҳмондўстлик билан кутиб олиб, муваффақиятли ишлашимизга ҳар томонлама ёрдам кўрсатдилар.

Бангладешда ирригация ва мелиорация тармоқлари қандай аҳволда?

— Асосан булар дамба, тўғон, ариқлардан иборат. Қурилган ёки қурилаётган баъзи замонавий лойиҳалар билан ҳам танишдик. Америка, Англия, Франция, Япониянинг хусусий лойиҳа фирмалари Бангладешнинг ирригация ва мелиорация проблемаларини бутун мамлакат миқёсида ҳал этишига ёрдам беришдан манфаатдор эмасдилар, албатта. Уларнинг вазифаси мумкин қадар нафли буюртма олиб, лойиҳани қимматроқ сотишдан иборат эди. Шу лойиҳаларнинг кўпчилиги қишлоқ хўжалигининг топографик суратга олиш, гидрогеологик разведка ва бошқа зарур маълумотлар асосида умумий эҳтиёжларини ҳисобга олмай тузилганди. Ҳолбуки, Бангладеш территориясининг ҳанузгача топографик сурати йўқ. Биз бенгалиялик ҳамкасбларимизнинг эътиборини биринчи навбатда шунга жалб қилдик.

Бангладеш қишлоқ хўжалигида полдер деҳқончилиги характерли хусусият ҳисобланади. Бунда ернинг маълум бир участкаси дамба билан тўсилиб, дала ҳосил қилинади. Ёмғир мавсумида насослар воситасида шу жойдаги ортиқча сув тортиб чиқарилади, қурғоқчилик мавсумида эса суғорилади. Айниқса шолипояларда насос воситасида суғоришдан кенг кўламда фойдаланилади. Ҳозир Бангладешда турли маркалардаги 45 мингта насос ўрнатилган, биринчи беш йиллик план амалга оширилгач, насослар 79 мингтагача етказилади. Бу нарса катта техникавий тараққиёт бўлсада, орадан бир неча йил ўтгач маълум қийинчиликлар келтириб чиқариши мумкин.

Бангладешда ирригация ва мелиорацияни ривожлантириш истиқболлари қандай?

— Давлатнинг потенциал имкониятлари катта, албатта. Уни амалга ошириш йўлида хусусий мулкчиликдан иборат жиддий ғов бор. Далаларни ажратувчи дамбалар, чеклар, деҳқонларнинг анчагина унумдор ерини «тортиб олади» ирригация —мелиорация қурилишларини кенгайтиришга ҳам тўсқинлик қилади.

Совет Иттифоқида, жумладан, Ўзбекистонда орттирилган тажриба Бангладеш ирригаторлари ва мелиораторларига кўп жиҳатдан қўл келиши мумкин. Бизнинг фикримизча, бир қанча районларда насос станциялари ўрнига катта-катта каналлар қурилса, самараси каттароқ бўларди. Бундай каналлар далага сув беришдан ташқари ёмғир мавсумида ортиқча сувни олиб ҳам кетиши мумкин.

Бизнинг кузатишларимиз асосида ҳозир Бангладешда ирригация ва мелиорацияни ривожлантириш борасида муфассал тавсиялар тузиб чиқилди, деди пировардида А. В. Бостанжогло. Бу тавсиялар дўст давлат деҳқонлари қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши тараққиёти йўлида янги қадам босишларига ёрдам беради, деган умиддамиз.

Тадқиқотчи билан ёнма-ён

Селекция. Бу қадимий фаннинг тарихи минг йиллар илгаридан бошланади. Селекционерлар авлоддан-авлодга ўз меҳнатларининг натижаси билан бирга, доимий изланиш, ўсимликлар сирини ўрганиш иштиёқини ҳам ўтказганлар.

Меҳнат Қизил Байроқ орденли Г. С. Зайцев номидаги пахта селекцияси ва уруғчилиги илмий-текшириш институтида пахта ва беданинг юксак ҳосилдор навларини етиштириш бўйича қизғин ижодий иш олиб борилмоқда. Институт партия ташкилоти изланишлар натижасини амалга тадбиқ этиш ишига алоҳида аҳамият бермоқда.

Ўсимликлар сирини ўрганиб...

Қиш кунларидан бири. Ташқарида ҳамма ёқ оппоқ. Пахтанинг ингичка толали навлари селекцияси лабораториясида очилиб турган чаноқли ғўза тупларидан ҳамма ёқ оппоқ бўлиб кўринади. Бу туплар лабораторияда яратилган «Оқ олтиннинг» энг яхши навларидан. Уларнинг номлари гарчи оддий бўлса ҳам, ҳар бирига ўсимликларни ўз хоҳишига қараб ўзгартирадиган, бу илм сирларини чуқур эгаллаган одамларнинг меҳнати синггган. Агар қадимги эртакларда айтилганидек, пахта чаноқлари тилга кирганида эди, уларнинг ҳар бири вилт касалига чидамлилик, толасининг қимматбаҳолиги селекционер олимларнинг меҳнатлари туфайли бўлганлигини ҳикоя қилган бўларди.

Мана Бу «С—6030» номери билан белгиланган нав ингичка толали пахталар етиштириладиган территориялар чегарасини бузиб, жанубий районлардан қандай қилиб Бухоро областига ўтганини ва тобора кенгроқ майдонларни эгаллаётганини ҳикоя қиларди.

Мана буниси эса лауреат нав. Унинг муаллифи—Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби Юрий Петрович Хуторной 1973 йилда Давлат мукофотига сазовор бўлди.

«С—6029» нави эса Шеробод чўлларига келганидан сўнг чўлқуварларнинг эътиборини қандай қозонганлигини сўзлаб берар эди. У борйўғи уч йил ичида олти минг гектар майдонни эгаллади. Унинг бундай муваффақиятига юқори ҳосилдорлиги (гектаридан 35—38 центнер), толасининг юксак сифати, ҳосилни машина билан йиғиб олиш учун ғўза тупининг қулайлиги сабаб бўлди. Бу ва бунга ўхшаш ноёб сифатларни «С—6029» навига қишлоқ хўжалик фанлари доктори, коммунист Александр Анатольевич Автономов сингдирди.

Хуторной ва Автономов каби олимларнинг ижоди селекционерлар ўртасида авлодлар муносабатининг ёрқин белгисидир. Александр Анатольевич — машҳур селикциячи Анатолий Иванович Автономовнинг фарзандидир. Ю. П. Хуторной эса унинг шогирди. А. И. Автономов ингичка толали пахтанинг юқори ҳосилли навларини яратиш бўйича катта ишлар олиб борган эди. У бошлаб берган йўлдан, турдош ўсимликларни чатиштириш методини асос қилиб олиб, фаннинг энг янги ютуқлари билан қуролланиб, селекционерлар янги кашфиётлар қилмоқдалар.

...Бу лабораториядаги ғўза тупларини кўздан кечирганда, Ю. П. Хуторной томонидан чатиштириш ва танлаш йўли билан ҳосил қилинган ғўзанинг паст бўйли навини ҳам учратиш мумкин.

—Институтимиз н и н г тажриба даласида олиб борилган изланишларда, — дейди Юрий Петрович, — «пакана» ғўзалар ўз сахийликларини кўрсатдилар. Бундай ғўзалар одатдагидай бир гектар ерда 100—200 минг туп эмас, балки тўрт—беш марта ортиқ бўлиб чиқди. Биринчи тажрибаларимизда ҳосилдорлик 20—30 процентга ошганини кўрдик. Яна шуниси муҳимки, ҳосил эрта ва бир данига етилди.

Институтнинг ҳар бир лабораториясида ўзига хос изланишлар бор. Масалан, иммунитет лабораториясида фақатгина янги навлар яратиб қолмай, уни ҳалок ҳам қиладилар. Чунки бу — касалликка чидамли навлар яратишга ёрдам беради.

Бу ердаги жуда кўп идишларда пахтанинг энг ашаддий душмани — вилт касаллигини қўзғовчилар сақланади. Уларнинг тузилиши, пахтанинг турли навларига нисбатан агрессивлиги ўрганилади.

Баҳор пайтида институтнинг тажриба даласида қўзғовчилар пахта экилишидан олдин тупроққа ташланади. Август —сентябрь ойида вилт билан касалланиш белгилари пайдо бўлганида, қайси навлар зарарланган тупроқда ҳалок бўлиши, қайсилари унга чидаши аён бўлади. Чидамли навлар келгуси изланишлар учун йиғиб олинади.

Лаборатория бошлиғи Федор Васильевич Войтенокнинг айтишича, институт селекционерлари ва бошқа селекция муассасалари етиштирган барча навлар худди ана шундай текшириб кўрилар экан.

Ҳозирги пайтда олимлар муҳим тажриба ўтказяптилар. Қиш пайтида лаборатория шароитида ўсимликларнинг зарарланиш методи ўрганиляпти. Бу эса баҳорги, экиш пайтигача вилтга чидамли навларни аниқлашга ёрдам беради. Лабораториядаги изланишлар доираси жуда кенг. Уларнинг ҳаммаси пахта навларида вилтга қарши иммунитет ҳосил қилишга қаратилган.

Институт директори Шукур Иброҳимович Иброҳимов раҳбарлик қилаётган мутогенез лабораторияси олимлари ҳам қизиқарли ва муҳим иш олиб бораяптилар. Уларга атом энергияси ҳам ёрдамга келди.

— Чигитларни ва ғўза тупларини «Кобальт-60» нурлари билан нурлантириб, — дейди қишлоқ хўжалик фанлари кандидати, коммунист Раиса Ивановна Ковальчук, —биз мутантлар — анча қимматбаҳо сифатларга эга бўлган янги пахта навлари, шунингдек, қулай ғўза туплари яратишга муваффақ бўлдик. «108-Ф» сортидан нурлантириш йўли билан ҳосил қилинган «Мутант-1» нави йирик чаноқлари, юксак ҳосилдорлиги ва толасининг сифати билан ажралиб туради. Худди ана шу усул билан «108-Ф» навидан мутант № 5 ҳосил қилинди. Унинг асосий хусусияти—вилтга чидамлилик. Шунингдек, бу навнинг чигитлари туксиз бўлади. Бу йил дастлабки кўпайтиришга янги 7-номерли мутант тарқатилди.

Радиация методи ёрдамида ғўзанинг янги, вилтга чидамли навларини яратиш муддатини бир неча йилга қисқартириш мумкин. Кўп йиллик бу соҳадаги изланишлар натижасида лаборатория коллективи ана шундай фикрга келди.

— Ўтган йили институт лабораториясида яратилиб, районлаштирилган тўрт нав 600 минг гектар майдонга экилди. Ҳар гектаридан 20 дан то 35-40 центнергача ҳосил олинди, — ҳикоя қилади институт директори Ш. И. Иброҳимов— бу йил экиладиган майдон янада кенгаяди. КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига иш билан жавоб берамиз, яна янги навлар яратиш устида, селекция ва уруғчиликнинг методларини, ҳамда назарий асосларини ишлаб чиқиш борасида изланишлар олиб бораверамиз.

М. СКРИПНИК.

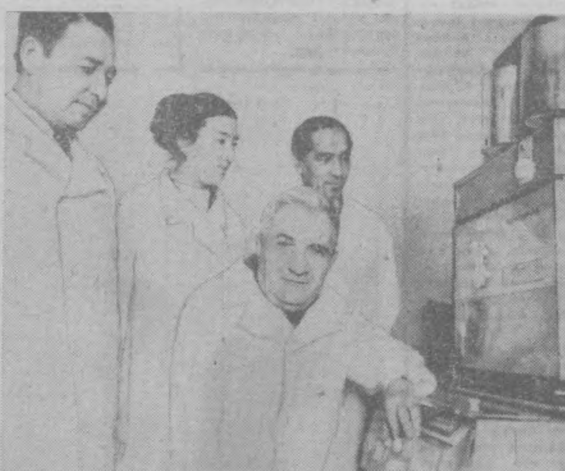

Ўзбекистон ССР Фанлар Академияси химия институтининг силикатлар лабораторияси тўқиладиган, керамика, ойна кристалл ҳамда юксак температурада ишлов бериладиган материалларнинг илмий асосларини ишлаб чиқиш билан шуғулланади.

СУРАТДА: лаборатория мудири, химия фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон ССР Фанлар Академиясининг мухбир-аъзоси, коммунист Иосиф Самойлович Канцепольский ўз шогирдлари билан бирга.

Ю. Бутусов фотоси.

Сўз конференция делегатларига

БАХТЛИ РАҚАМ

Беш йил муқаддам В. И. Ленин номли электрон техника заводининг 13-цехига ишга қабул қилинганимда, мен вақти келиб, завод коллективи номидан шаҳар партия конференциясига вакил бўлиб келишимни хаёлимга ҳам келтирмаган эдим. У пайтлар қандай бўлмасин, тезроқ деталлар ишлаб чиқариш технологиясини ўзлаштириб олиш; участкамизни деб бошқа йиғув цехларида ишловчилар бекор туриб қолмаслигига тиришар эдим.

Пайвандчилик касбини ўрганиш ўз-ўзидан бўлмади. Ҳар қалай, бир ойча ўтгач, аста-секин смена топшириқларимни бажаришга эришдим. Вақтлар ўтиб, қўлим ишга келиб қолгач, илғор ишчилар билан беллашиш иштиёқи туғилди. Борган сари иш суръатим ўсди. Майда деталлар билан ишлаш ҳам ўзига хос эътибор ва «маданий» муомалани талаб қилади. Натижада, брак камайди. Албатта, бунга эришишимда дугоналарим, цех мастеримизнинг ёрдами катта бўлди.

Икки йилдан сўнг, ҳаётимда энг қутлуғ, қувончли кун рўй берди. Мени, КПСС сафига қабул қилишди. Зиммамга янги мажбурият қабул қилдим. Иш вақтидан унумли фойдаланишга ҳаракат қилиш натижасида бултур 20 декабрда беш йилликни бажардим. Бу даврда 13 миллион деталь тайёрладим.

Буларнинг ҳаммаси аввалги ишларим. Энди келгуси ишлар ҳақида. КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига жавобан олиб бораётган ишларимиз хусусида гапирмоқчиман. Мен цехимиздаги бошқа ишчилар каби беш йилликнинг тўртинчи йилида янги мажбурият олдим. Йиллик планни октябрь ойида бажариб, планга қўшимча 528 минг дона деталь ишлаб чиқаришга аҳд қилдим. Брак қилинадиган чиқиндиларни 4 ўрнига 3,35 процентга камайтиришга қарор қилдим. Бунга эришиш учун хом-ашё материалларни диққат билан саралаш, иш вақтининг ҳар бир минутини қадрлашга тўғри келади.

Мен билан ёнма-ён ишлаётганларнинг кўпчилиги ҳам шундай қилмоқчи. Улар пайвандчилардан Н. Кузнецова, Н. Фозилова, Р. Подсевалова, Е. Канабоева, аппарат созловчилар Г. Субботин, А. Похомов ва бошқа ўнлаб ишчилардир. Бизнинг яхши меҳнатимиз туфайли ҳам цехимиз заводда энг яхши коллективлардан ҳисобланади.

Ўн уч рақамини бахтсиз рақам дейишади. Аммо бу менга икки марта бахт келтирди. Мен 13-цехда ишлашимни ва шахсий беш йиллигимда 13 миллионта деталь ишлаб чиқарганимни кўзда тутаяпман.

Н. РОЖКОВА,
В. И. Ленин номли электрон-техника заводи 13-цехининг пайвандчиси.

ВЬЕТНАМЛИК СТУДЕНТЛАРНИНГ ЯНГИ ЙИЛ ОҚШОМИ

Бугун шаҳримиздаги барча вьетнамлик студентлар ўзларининг янги йил кечаларини нишонладилар. Улар ҳар йили 22 январда ана шу миллий байрамларини шодиёналик билан ўтказиб келишяпти. Кечага Тошкент Давлат Университетининг тайёрлов факультетида таҳсил олаётган вьетнамлик студентлар катта тайёргарлик кўрдилар. Жумладан, факультет биносида миллий анъанага кўра гуллаган шафтоли дарахти ўрнатилди. Шафтоли барглари ва унинг гуллари газлама ва қоғозлардан тайёрланди. Бу ерга йиғилган барча Вьетнамлик дўстлар шафтоли атрофида миллий рақс ва ашулаларни ижро этдилар. Тантанада студентларнинг бадиий ҳаваскорлик тўгараги қатнашчилари концерт қўйишди. Вьетнамликларнинг янги йил кечасига шаҳримиз олий ўқув юртларидан кўплаб студентлар қатнашдилар.

МАҚОМЧИЛАР АНСАМБЛИ

Охунбобоев номли шаҳар маданият уйида «Мақомчилар» ансамбли ташкил этилди. Унинг машғулотларига олий ўқув юртлари студентлари, корхоналарнинг ишчи ва хизматчилари қатнашмоқдалар. Ҳаваскорлар Ўзбекистон ССР ва республика Компартияси ташкил этилганлигининг 50 йиллигига бағишлаб махсус программада концерт тайёрламоқдалар. Бундан ташқари, февраль ойида ўтказиладиган шаҳар кўригига қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар.

М. МУСЛИМОВА.

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 23|I да **Масхарабоз** 24|I да **Травиата.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 22|I да **Бой ила хизматчи** 23|I да **Ой тутилган тунда** 24|I да **Ўғирланган умр.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 23|I да **Ажаб савдолар.**

Кино

22 ЯНВАРДА

Надежда — «ВОСТОК» (жуфт соатларда), САНЪАТ САРОЙИ, «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун), «СПУТНИК» (21.00).

Қувноқ қисса — «МОСКВА», «ҲАМЗА», «ЧАЙКА» (кечқурун).

Утли қор — Ғ. ҒУЛОМ (тоқ соатларда, кечқурун).

Санников ери — «МИР» (кечқурун).

Осиё устида бўрон — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда, кечқурун).

Уртоқ генерал — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда), «КЎКЧА» (кечқурун).

Қонли тош — С. РАҲИМОВ номли (жуфт соатларда, кечқурун).

Ҳур қизлар — А НАВОИЙ номли (20.00), «СПУТНИК» (18.00, 20.00).

23 ЯНВАРДА

Надежда — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (11.00, 15.00, 19.00, 21.00), САНЪАТ САРОЙИ (11.00, 13.00).

Қувноқ қисса — С. РАҲИМОВ номли, «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Уртоқ генерал — «ҲАМЗА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Қонли тош — «ВОСТОК», Ғ. ҒУЛОМ номли (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун).

Санников ери — «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Коммунист — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун).

Утли қор — «КУКЧА» (кундуз ва кечқурун).

Тоғлар чорлайди — А. НАВОИЙ номли (11.00, 12.30).

Анна Каренина — САНЪАТ САРОЙИ (14.30, 17.30, 20.30).

Ҳур қизлар — А. НАВОИЙ номли (14.00 17.00, 20.00), «СПУТНИК» (12.00, 13.00, 16.00, 17.00, 20.00).

2512-Автоколонна коллективи 2-автоотряд бошлиғи С. Исамуҳамедовга отаси

Файзи
ИСАМУҲАМЕДОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Телевизор

22 ЯНВАРЬ Сешанба

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 18.20 Кўрсатувлар программаси. **Ўзбек тилида:** 18.30 Телевизион қўғирчоқ театри. 19.00 Қишлоқ хўжалик билимлари телевизион халқ университети. Чорвачилик факультети. **Рус тилида:** 19.30 «Ахборот» информацион программаси. 19.45 Ёзувчи Рауф Галимовнинг ижоди. 20.15 «Муз устида—тошкентлик фигурачилар». **Ўзбек тилида:** 20.50 «Ленин ҳузурида». 21.10 «Ахборот» информацион программаси. 21.30 Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар Р. Ҳидоятова ва М. Хўжаниёзовлар концерти. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси.

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 17.10 А. Серафимович. «Темир оқим». Адабиётдан ўқув кўрсатув. 17.55 «Қишнинг бир куни». Телевизион очерк. 18.30 Кўрсатувлар программаси. 18.35 Янгиликлар. 18.45 Рангли телевидение. Болалар учун «Буратино кўргазмаси». 19.15 Ўқувчилар учун. «Қўшиқларимиз, парвоз эт». 19.45 «Бизнинг муқобил план». 20.55 «Инженер». Фильм-спектакль премьераси.

23 ЯНВАРЬ Чоршанба

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 12.30 Кўрсатувлар программаси. 12.35 Янгиликлар. 12.45 Рангли телевидение. Болалар учун. «Буратино кўргазмаси». 13.15 Е. Каплинская. «Инженер». Фильм-спектакль. 15.15 «План — ишлаб чиқариш қонуни», 15.45 Рангли телевидение. СССР халқ артисти Эмиль Гильельс чалади. **Тошкент кўрсатади.** 18.30 Кўрсатувлар программаси. 18.40 «Қувноқ шаҳарча». Болалар учун қўғирчоқ фильм. **Ўзбек тилида:** 18.50 Ўқувчилар учун. «Оталаримиз изидан». 19.10 Миллионлар ленинча университети. **Рус тилида:** 19.25 «Ахборот» информацион программаси. 19.40 «Тошкент трактор заводининг икки куни», 1-кун. **Ўзбек тилида:** 20.00 Ўн минут музика. 20.10 «Ахборот» информацион программаси. 20.30 «Турмуш ва маданият». Тележурнал. 21.00 Ўзбек куйларидан концерт. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. 11.30 «Ўзгармас ток қонунлари». 9-синф физикадан ўқув кўрсатуви (ўзбек тилида). **Рус тилида:** 12.00 «Мангу сақлаймиз». Ҳужжатли фильм. 12.25 «Ўзгармас ток қонунлари». Физикадан ўқув кўрсатуви. **Москва кўрсатади.** 16.15 Телевизион ҳужжатли фильмлар программаси. 16.50 «Онамларнинг мактаби». 17.20 Кўрсатувлар программаси. 17.25 Янгиликлар. 17.35 Ўқувчилар учун. «Тилим—дўстим». Рус тили бўйича олимпиаданинг якунловчи кўрсатуви. 18.35 «Фан оламида». Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг 25 йиллигига бағишланган кўрсатув. 19.05 Адабий суҳбатлар. 19.50 «Спиридон Мокану». Телевизион музикали фильм премьераси.

Тошкент оқшоми 4 бет.
22 ЯНВАРЬ, 1974 й.

ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ГОРКОМА КП УЗБЕКИСТАНА И ТАШГОРСОВЕТА

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, ДЗЕРЖИНСКИЙ КУЧАСИ, 15-УЙ.

Р—02162. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64579. Нашр А—2991.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор—33.02.49 дан 33.02.58 гача, Эълонлар бўлими—33.81.42.